

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА**

Каразінський банківський інститут

Кафедра: **Банківського бізнесу та фінансових технологій**
Спеціальність: **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
Освітня програма: **Фінансові технології та банківський менеджмент**

Група: **АФ-21М денна форма навчання**

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:
**РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ
ФАКТОРІВ (ESG) У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ
ПІДПРИЄМСТВА**

здобувача вищої освіти **Лихвар Дар'ї Іванівни**

Кваліфікаційна магістерська робота допущена
до захисту рішенням кафедри банківського
бізнесу та фінансових технологій

ДОПУСК

Протокол № 6 від 28.11.2025р.

Завідувач кафедри

д.е.н., професор

_____ **Г.М. Азаренкова**

Науковий керівник

к.е.н., доцент

_____ **О. Г. Головка**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет **Каразінський банківський інститут**

Кафедра **Банківського бізнесу та фінансових технологій**

Рівень вищої освіти **Другий (магістерський) рівень**

Спеціальність **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

Освітня програма **Фінансові технології та банківський менеджмент**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

банківського бізнесу та фінансових технологій,

доктор економічних наук, професор

Г.М. Азаренкова

“24” вересня 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Лихвар Дар’ї Іванівни

(прізвище, ім’я, по батькові здобувача)

1. Тема роботи **«РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ
ФАКТОРІВ (ESG) У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА»**

керівник роботи **к.е.н, доц. ГОЛОВКО О.Г.,**

(прізвище, ім’я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від **“15” вересня 2025 року № 4601-5/3262**

2. Строк подання студентом роботи **24 листопада 2025 року**

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

У розділі 1: визначити сутність екологічних, соціальних та управлінських факторів; дослідити теоретичні основи фінансової стратегії підприємства; проаналізувати нормативно-правове забезпечення інтеграції ESG-факторів у фінансову стратегію та методи аналізу фінансового стану підприємства.

У розділі 2: надати загальну організаційно-економічну характеристику АТ «Укренергомашини» та ключові аспекти його діяльності; провести оцінку фінансового стану досліджуваного підприємства; дослідити поточний стан врахування ESG-факторів у формуванні фінансової стратегії АТ «Укренергомашини».

У розділі 3: розробити пропозицій щодо посилення інтеграції екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини»; обґрунтувати шляхи вдосконалення ESG у формуванні фінансової стратегії українських підприємств; розглянути міжнародний досвід ESG у формуванні фінансової стратегії підприємств.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1.	Вибір теми КМР
2.	Затвердження плану і завдання КМР
3.	Виконання КМР
4.	Подача на кафедрі КМР для перевірки на наявність запозичень з інших документів
5.	Проходження процедури допуску до захисту КМР
6.	Захист КМР

5. Дата видачі завдання 24.09.2025 року

Здобувач

підпис

Д.І. Лихвар

ініціали, прізвище

Керівник роботи

підпис

О.Г. Головка

ініціали, прізвище

РЕФЕРАТ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
«РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ФАКТОРІВ
(ESG) У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА»
Лихвар Дар'ї Іванівни

Кваліфікаційна магістерська робота містить 87 сторінки, 14 таблиць, 4 рисунків, список літератури з 59 найменувань, 5 додатків.

Об'єктом дослідження є процес формування фінансової стратегії з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських факторів в умовах сучасних викликів сталого розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів інтеграції екологічних, соціальних та управлінських факторів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини».

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – теоретичне обґрунтування інтеграції ESG-факторів та розробка практичних рекомендацій щодо їх включення у процес формування фінансової стратегії підприємства на прикладі АТ «Укренергомашини».

Завданнями кваліфікаційної роботи є: визначити сутність екологічних, соціальних та управлінських факторів; дослідити теоретичні основи фінансової стратегії підприємства; проаналізувати нормативно-правове забезпечення інтеграції ESG-факторів у фінансову стратегію та методи аналізу фінансового стану підприємства; надати загальну організаційно-економічну характеристику АТ «Укренергомашини» та ключові аспекти його діяльності; провести оцінку фінансового стану досліджуваного підприємства; дослідити поточний стан врахування ESG-факторів у формуванні фінансової стратегії АТ «Укренергомашини»; розробити пропозиції щодо посилення інтеграції екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини»; обґрунтувати шляхи вдосконалення ESG у формуванні фінансової стратегії українських підприємств; розглянути міжнародний досвід ESG у формуванні фінансової стратегії підприємств.

За результатами дослідження сформульовано комплекс теоретичних пропозицій та практичних рекомендацій щодо інтеграції ESG-факторів у фінансову стратегію з метою оцінки їх впливу, підвищення інвестиційної привабливості та ефективності залучення фінансування.

Одержані результати можуть бути використані для покращення діяльності АТ «Укренергомашини» у сфері інтеграції ESG у фінансову стратегію, а також іншими промисловими компаніями України, що прагнуть досягти сталого розвитку та залучити капітал для модернізації.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ESG, ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ, СТАЛИЙ РОЗВИТОК, ІНТЕГРАЦІЯ, ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.

ABSTRACT
ON QUALIFICATION MASTER'S WORK
«THE ROLE OF ENVIRONMENTAL, SOCIAL, AND GOVERNANCE
FACTORS (ESG) IN THE FORMULATION OF THE ENTERPRISE'S
FINANCIAL STRATEGY»
LYKHVAR DARIA

Qualifying Master's work contains 86 pages, 14 tables, 4 figures, references 59, 5 applications.

The object of research is the process of financial strategy formulation taking into account environmental, social, and governance factors amidst modern sustainable development challenges.

The subject of research is the set of theoretical, methodological, and practical aspects of integrating environmental, social, and governance factors into the financial strategy of JSC «Ukrenergomashyny».

The purpose of the master's qualification work is the theoretical substantiation of ESG factor integration and the development of practical recommendations regarding their inclusion in the enterprise's financial strategy formulation process, using JSC «Ukrenergomashyny» as a case study.

The objectives of the master's thesis are: determine the essence of environmental, social and managerial factors; investigate the theoretical foundations of the financial strategy of the enterprise; analyze the regulatory and legal support for the integration of ESG factors into the financial strategy and methods for analyzing the financial condition of the enterprise; provide a general organizational and economic characteristic of JSC «Ukrenergomashyny» and key aspects of its activities; assess the financial condition of the enterprise under study; investigate the current state of taking ESG factors into account in the formation of the financial strategy of JSC «Ukrenergomashyny»; develop proposals for strengthening the integration of environmental, social and managerial aspects into the financial strategy of JSC «Ukrenergomashyny»; substantiate ways to improve ESG in the formation of the financial strategy of Ukrainian enterprises; consider international experience of ESG in the formation of the financial strategy of enterprises.

According to the research a set of theoretical proposals and practical recommendations was formulated ESG factors into a financial strategy in order to assess their impact, increase investment attractiveness and the effectiveness of attracting financing.

The results obtained can be used to improve the activities of JSC «Ukrenergomashyny» in the sphere of integrating ESG into its financial strategy, as well as by other industrial companies in Ukraine striving to achieve sustainable development and attract capital for modernization.

KEYWORDS: ESG, FINANCIAL STRATEGY, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, INTEGRATION, ENVIRONMENTAL ASPECTS, FINANCIAL STATE, INVESTMENT ATTRACTIVENESS, RISK MANAGEMENT.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ФАКТОРІВ (ESG) У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ.....	11
1.1. Визначення та сутність екологічних, соціальних та управлінських факторів.....	11
1.2. Теоретичні основи фінансової стратегії підприємства.....	18
1.3. Нормативно-правове забезпечення інтеграції ESG-факторів у фінансову стратегію та методи аналізу фінансового стану підприємства....	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ФАКТОРІВ (ESG) У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ АТ «УКРЕНЕРГОМАШИНИ».....	34
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства та ключові аспекти його діяльності	34
2.2. Оцінка фінансового стану підприємства.....	37
2.3. ESG у формуванні фінансової стратегії підприємства	45
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВПЛИВУ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	50
3.1. Розробка пропозицій щодо посилення інтеграції екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини».....	50
3.2. Вдосконалення використання ESG при формуванні фінансової стратегії українських підприємств.....	55
3.3. Міжнародний досвід ESG у формуванні фінансової стратегії підприємств.....	61
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

В умовах сучасної глобальної економіки та посилення викликів парадигма ведення бізнесу зазнає кардинальних змін. Ці виклики пов'язані зі зміною клімату, соціальною нерівністю та вимогами до прозорості управління. Традиційний підхід, орієнтований виключно на максимізацію прибутку, поступається місцем концепції сталого розвитку. Ключовим інструментом реалізації цієї концепції є інтеграція екологічних, соціальних та управлінських факторів. Ці фактори (Environmental, Social, and Governance - ESG) інтегруються у діяльність компаній.

Сьогодні ESG-принципи перестали бути лише елементом корпоративної соціальної відповідальності. Вони перетворилися на вагомий фактор інвестиційної привабливості, фінансової стабільності та довгострокової конкурентоспроможності. Для України, яка обрала шлях європейської інтеграції та потребує значних інвестицій для повоєнної відбудови. Впровадження ESG-стандартів є не просто трендом, а стратегічною необхідністю. Це особливо актуально для великих промислових підприємств, як АТ «Укренергомашини». Діяльність яких має значний вплив на довкілля та соціальну сферу.

Однак інтеграція ESG-факторів у фінансову стратегію українських компаній є складним процесом. Це потребує глибокого теоретичного обґрунтування, аналізу нормативно-правового поля та розробки практичних механізмів. Недостатня дослідженість цих питань на прикладі конкретних підприємств енергетичного машинобудування. Це визначає актуальність та практичну значущість даної кваліфікаційної магістерської роботи.

Основні дослідження та публікації з цієї проблематики належать таким зарубіжним та вітчизняним науковцям і практикам, як: Д.А. Дяковський, М. Фридмен, Д. Серафейм, Г.М. Азаренкова, В.І. Аранчій, І.О. Бланк, К.Е. Власова, О.Г. Головка, О.М. Гончаренко, Г.В. Даценко, В. М. Шелудько, Г. В. Ситник, та інші.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є теоретичне обґрунтування інтеграції ESG-факторів. Крім того, вона передбачає розробку практичних рекомендацій щодо цього процесу. Зокрема, йдеться про інтеграцію цих факторів у формування фінансової стратегії підприємства. Як приклад для дослідження розглядається АТ «Укренергомашини».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: визначити сутність екологічних, соціальних та управлінських факторів; дослідити теоретичні основи фінансової стратегії підприємства; проаналізувати нормативно-правове забезпечення інтеграції ESG-факторів у фінансову стратегію та методи аналізу фінансового стану підприємства; надати загальну організаційно-економічну характеристику АТ «Укренергомашини» та ключові аспекти його діяльності; провести оцінку фінансового стану досліджуваного підприємства; дослідити поточний стан врахування ESG-факторів у формуванні фінансової стратегії АТ «Укренергомашини»; розробити пропозиції щодо посилення інтеграції екологічних, соціальних та управлінських аспектів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини»; обґрунтувати шляхи вдосконалення ESG у формуванні фінансової стратегії українських підприємств; розглянути міжнародний досвід ESG у формуванні фінансової стратегії підприємств.

Об'єктом дослідження є процес формування фінансової стратегії. Цей процес розглядається з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських факторів. Також він відбувається в умовах сучасних викликів сталого розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів. Ці аспекти стосуються інтеграції екологічних, соціальних та управлінських факторів. Сама ж інтеграція розглядається у контексті фінансової стратегії АТ «Укренергомашини».

Для вирішення поставлених завдань у роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. А саме метод

теоретичного узагальнення та порівняння, системний аналіз, метод фінансового аналізу, метод аналізу та синтезу, порівняльний аналіз.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти України. Також були використані наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених. Ці праці стосувалися питань фінансового менеджменту та сталого розвитку. Крім того, джерелами виступили офіційна фінансова звітність та публічна інформація АТ «Укренергомашини». Наостанок, були залучені аналітичні матеріали та статистичні дані з відкритих джерел.

Наукова новизна роботи полягає у формуванні комплексу пропозицій щодо інтеграції ESG-факторів та комплексному підході до оцінки їх впливу на фінансову стратегію на прикладі АТ «Укренергомашини». Зокрема, у використанні інтегрованого підходу до аналізу впливу екологічних аспектів на фінансові показники, інвестиційну політику, управління ризиками та доступ компанії до капіталу. Це дозволяє глибше оцінити загальний вплив заходів «озеленення» на діяльність компанії. Розробці пропозицій (дорожньої карти) щодо посилення «зеленої» складової, яка включає чітку оцінку їхнього фінансового, екологічного, інвестиційного та ризик-орієнтованого ефекту. Це дозволяє наочно побачити, як конкретні заходи впливатимуть на ключові аспекти діяльності компанії. Це є важливим для прийняття стратегічних рішень в умовах відбудови. Обґрунтуванні практичних інструментів (як відповідність CSRD/ESRS) для залучення фінансування. Це дозволяє забезпечити прозорість та підзвітність реалізації ESG-стратегії, знижує ризики для компанії, а також підвищує її інвестиційну привабливість.

Практичне значення роботи полягає у можливості застосування отриманих результатів для покращення діяльності АТ «Укренергомашини» у сфері інтеграції ESG у фінансову стратегію. Розроблені рекомендації можуть бути використані для підвищення ефективності залучення фінансування не лише на цьому підприємстві. Вони також підійдуть іншим промисловим

компаніям України, що прагнуть досягти сталого розвитку та залучити капітал на модернізацію.

Результати кваліфікаційної магістерської роботи були оприлюднені на XIV Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених та студентів «Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції», а також на Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правове та фінансово-облікове забезпечення сталого розвитку: сучасні виклики та тренди»

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ФАКТОРІВ (ESG) У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ

1.1. Визначення та сутність екологічних, соціальних та управлінських факторів

Сталий розвиток світової економіки та суспільства вимагає застосування певного принципу. А саме, принципу екологічного, соціального та управлінського (ESG). Сам принцип ESG розроблявся протягом 17 років. Це відбувалося після його офіційної пропозиції у 2004 році. Наразі країни світу продовжують сприяти скоординованому розвитку. Зокрема, йдеться про розвиток навколишнього середовища, суспільства та управління. Все це відбувається відповідно до принципу ESG.

Спочатку виникли дедалі серйозніші проблеми сталого розвитку. Ці проблеми стосуються галузі навколишнього середовища, суспільства та фінансового ринку. У відповідь на це міжнародні організації та країни світу висунули плани дій. Такі плани, наприклад ESG, спрямовані на сталий розвиток. Їхня кінцева мета - створення сталої та комплексної системи розвитку людського суспільства[50].

ESG стає ключовим фактором для міжнародних інвесторів. Компанії, що демонструють сильну ESG-ефективність, мають більше шансів залучити іноземні інвестиції, що є життєво необхідними для відбудови та розвитку України. Також, фінансування зеленого зростання є важливим аспектом циркулярної економіки та сталого розвитку[5].

Маслак О. І. та ін. у своїй статті розглядають ESG як інструмент стійкості соціально-відповідального бізнесу. Також вони звертають увагу, що ESG-інструменти дозволяють компаніям мінімізувати негативні екологічні та соціальні впливи. При цьому компанії зберігають економічну стійкість [17].

В таблиці 1.1. розглянемо деякі визначення екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG).

Таблиця 1.1.

Визначення екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG)

Автор	Визначення
Проф. Джордж Серафейм	ESG - це процес, який включає вимірювання відповідних ресурсів і результатів, аналіз розподілу ресурсів для досягнення оптимальних результатів, управління ресурсами для покращення результатів і донесення інформації про управління ресурсами та результати до зацікавлених сторін (стейкхолдерів)[56].
Елізабет Полман	ESG - це «дуже гнучкий ярлик» (highly flexible moniker), який може широко варіюватися залежно від контексту, еволюціонувати з часом і колективно приваблювати широкий спектр інвесторів та зацікавлених сторін. Термін був введений без точного визначення...[55]
Джордж Серафейм та Аарон Юн	ESG - це метрика, що використовується для оцінки того, наскільки компанія працює стабільно та відповідально[57].

Джерело: побудовано автором за допомогою [55,56,57]

На основі цих визначень, ESG (Environmental, Social, Governance) можна визначити як гнучку систему метрик. Це також інструмент управління, як зазначають Серафейм і Маслак О. І. Ця система дозволяє компаніям вимірювати та аналізувати свої впливи на довкілля. Також вона охоплює соціальну сферу та якість корпоративного управління. Ключова мета ESG - це досягнення довгострокової стійкості бізнесу. Це відбувається шляхом мінімізації негативних екологічних і соціальних наслідків. Водночас важливо зберігати економічну ефективність. Таким чином бізнес відповідає на запити широкого кола стейкхолдерів.

Впровадження ESG покращує репутацію компаній та підвищує їхню конкурентоспроможність на внутрішньому та міжнародному рівнях. Це допомагає бізнесу адаптуватися до сучасних глобальних викликів.

ESG забезпечує економічну стійкість та зменшення ризиків. ESG-інструменти дозволяють компаніям мінімізувати негативні екологічні та соціальні впливи, зберігаючи економічну стійкість. Прозорість ESG-звітності та якісне корпоративне управління допомагають знижувати ризики та

підвищувати довіру до компаній. Інтеграція ESG-факторів у корпоративні політики та системи управління ризиками стає важливою складовою [5].

Принцип ESG - це система, що включає екологічні (E), соціальні (S) та управлінські (G) фактори. Водночас, таблиця 1.2 показує, що для оцінки компанії вже недостатньо дивитися лише на її фінансові звіти. Наприклад, лише на прибуток та доходи. Натомість важливо також аналізувати, як її діяльність впливає на довкілля. Також потрібно дивитись, як вона ставиться до людей (працівників, клієнтів, громади). І зрештою, слід оцінювати, наскільки прозоро та чесно вона управляється [50].

Екологічні фактори (E - Environmental) це стосується впливу компанії на навколишнє середовище. Він оцінює, наскільки відповідально організація використовує природні ресурси та як вона мінімізує свій негативний слід.

Викиди парникових газів - це ключовий показник. Він безпосередньо пов'язаний зі зміною клімату. Компанії, що генерують багато CO₂, стикаються зі значними ризиками. Наприклад, це стосується важкої промисловості, енергетики та транспорту. Зокрема, ці ризики включають введення «вуглецевих податків». Також сюди належить посилення регуляції та можлива втрата репутації. І навпаки, компанії, що активно скорочують викиди, можуть отримати конкурентну перевагу.

Споживання енергії та ефективність є ключовими показниками. Зокрема, важливо відстежувати загальний обсяг спожитої енергії. Сюди входить електрика, газ та паливо. Чим ефективніше компанія використовує ці ресурси, тим нижчі її операційні витрати. Перехід на відновлювані джерела енергії (сонце, вітер) є не лише екологічним, але й стратегічним кроком. Адже він значно знижує залежність від коливань цін на викопне паливо.

Забруднювачі повітря та використання/переробка води є важливими факторами. Це стосується не лише CO₂, а й інших шкідливих викидів. Наприклад, оксидів сірки, азоту та забруднення водою. Компанії ризикують отримати величезні штрафи. Окрім того, вони можуть зіткнутися з протестами місцевих громад. Ефективне управління водними ресурсами є критично

важливим. Це особливо актуально для сільського господарства та виробництв. Зокрема, у регіонах з дефіцитом води[47].

Таблиця 1.2.

Структура екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG)

Фактори	Складові	Визначення
Екологічні (E)	Викиди парникових газів Споживання енергії та ефективність Забруднювачі повітря Використання та переробка води Виробництво та управління відходами (вода, тверді, небезпечні) Вплив та залежність від біорізноманіття Вплив та залежність від екосистем Інновації в екологічно чистих продуктах та послугах	Екологічні питання, які можуть мати позитивний або негативний вплив на фінансові показники або платоспроможність суб'єкта господарювання, суверенної чи фізичної особи.
Соціальні (S)	Свобода об'єднань працівників Дитяча праця Примусова та обов'язкова праця Охорона здоров'я та безпека на робочому місці Охорона здоров'я та безпека клієнтів Дискримінація, різноманітність та рівність Можливості Бідність та вплив на громаду Управління ланцюгом поставок Навчання та освіта Конфіденційність клієнтів Вплив на громаду	Соціальні питання, які можуть мати позитивний або негативний вплив на фінансові показники або платоспроможність суб'єкта господарювання, суверенної чи фізичної особи.
Управлінські (G)	Кодекси поведінки та бізнес-принципи Підзвітність Прозорість та розкриття інформації Оплата праці керівників Різнорманітність та структура ради директорів Хабарництво та корупція Взаємодія із зацікавленими сторонами Права акціонерів	Питання управління, які можуть мати позитивний або негативний вплив на фінансові показники або платоспроможність суб'єкта господарювання, суверенної чи фізичної особи.

Джерело: побудовано автором за допомогою [5]

Виробництво та управління відходами є критичним аспектом діяльності компанії. Зокрема, важливо проаналізувати, як компанія поводить ся зі сміттям. Замість того, щоб просто викидати його на звалище, відповідальні організації впроваджують спеціальні системи. Йдеться про системи

сортування, переробки та повторного використання. У підсумку, дотримання принципів циркулярної економіки не лише позитивно впливає на репутацію. Воно також допомагає оптимізувати витрати. Ключові аспекти:

- управління відходами: аналіз методів поводження зі сміттям;
- циркулярна економіка: застосування принципів сортування, переробки та повторного використання;
- вплив: прямий зв'язок між практиками управління відходами та фінансовими витратами, а також корпоративною репутацією.

Необхідно ретельно оцінювати вплив діяльності компанії на біорізноманіття та екосистеми. Компанії мають гарантувати, що їхня робота не призводить до знищення унікальних природних ландшафтів, лісів. Також вона не має нищити місця проживання рідкісних видів. Цей аспект є особливо важливим для видобувних, аграрних та будівельних компаній. Якщо місцева громада відмовить у «соціальній ліцензії на діяльність» через шкоду природі. Це може призвести до негайної зупинки будь-якого проекту[47].

Інновації в екологічно чистих продуктах - це не лише про ризики, а й про можливості. Компанії, що розробляють «зелені» технології, екологічні матеріали або послуги, відкривають для себе нові ринки та залучають свідомих споживачів та інвесторів.

Усі ці фактори мають прямий фінансовий вплив. Штрафи, податки, зростання вартості ресурсів, втрата клієнтів - це негативні наслідки. Економія на енергії, нові «зелені» ринки, лояльність клієнтів - позитивні.

Соціальні фактори (S - Social) - оцінює, як компанія будує відносини з людьми: своїми співробітниками, клієнтами, постачальниками та суспільством загалом.

Трудові права (свобода об'єднань, дитяча/примусова праця) - це базові права людини. Компанія, викрита у їх порушенні, ризикує зіткнутися з міжнародними скандалами. Вона також ризикує отримати бойкоти та судові позови. Це актуально, навіть якщо порушення сталося у її постачальника в іншій країні.

Охорона здоров'я та безпека є обов'язковим пріоритетом як на робочому місці, так і для клієнтів. Компанія мусить забезпечити безпечні умови праці, а її продукт не повинен шкодити здоров'ю споживачів. Нещасні випадки на виробництві та випуск неякісної продукції неминуче призводять до прямих збитків (компенсації, штрафи) та руйнують довіру до бренду.

Дискримінація, різноманітність та рівність є фундаментальними принципами сучасного бізнесу. Компанія повинна забезпечувати рівні можливості для всіх, незалежно від статі, віку чи етнічної приналежності. Доведено, що різноманітні команди є більш інноваційними та ефективними. Натомість, будь-яка форма дискримінації є прямою причиною гучних скандалів та високої плинності кадрів.

Важливо оцінювати вплив компанії на громаду та рівень бідності у регіоні діяльності. Відповідальний бізнес сприяє розвитку регіону, а не виснажує його ресурси. Створення робочих місць, підтримка місцевих ініціатив та своєчасна сплата податків є ключовими діями. Ці дії зміцнюють так звану «соціальну ліцензію» компанії на діяльність[47].

Управління ланцюгом поставок передбачає, що сучасна компанія несе відповідальність не лише за власну діяльність, а й за своїх постачальників. Необхідно ретельно перевіряти, чи не використовують постачальники дитячу працю і чи дотримуються вони екологічних норм. Будь-який скандал, пов'язаний із недобросовісним постачальником, миттєво б'є по репутації кінцевого бренду.

Навчання та освіта - інвестиції у розвиток співробітників підвищують їхню кваліфікацію, продуктивність та лояльність. Це пряма інвестиція в людський капітал компанії.

Конфіденційність клієнтів - в епоху цифрових технологій це надзвичайно важливий фактор. Витік даних клієнтів може призвести до колосальних штрафів (наприклад, згідно з GDPR в Європі) та повної втрати довіри.

Гарна репутація, сильний бренд, лояльні співробітники та клієнти - це потужні активи, які напряду впливають на фінансову стабільність. Соціальні провали можуть знищити ці активи дуже швидко.

Управлінські фактори (G - Governance) - це стосується «внутрішньої кухні» компанії: як вона управляється, хто приймає рішення, наскільки процеси прозорі та підзвітні. Це фундамент, на якому тримаються «Е» та «S». Без сильного управління декларації про екологічність та соціальну відповідальність залишаються лише словами.

Кодекси поведінки та бізнес-принципи слугують основою для етичної роботи. Компанія має розробити чіткі правила етичної поведінки. Найважливіше - дотримання цих правил повинно бути обов'язковим для всіх, від рядового співробітника до топ-менеджера.

Підзвітність, прозорість та розкриття інформації є критично важливими для довіри. Компанія зобов'язана чесно звітувати про свої успіхи та невдачі, включаючи ESG-показники. Інвестори та суспільство очікують бачити повну картину, а не лише «відредаговану» версію фінансової чи нефінансової діяльності[47].

Оплата праці керівників демонструє реальні пріоритети. Важливо, щоб бонуси топ-менеджерів були прив'язані до довгострокових цілей сталого розвитку, а не лише до короткострокового прибутку. Така прив'язка відображає справжні наміри ради директорів.

Різноманітність та структура ради директорів є необхідними для якісного управління. Наявність у раді незалежних членів допомагає уникнути ризику «групового мислення». Також цьому сприяє присутність представників різних статей та осіб з різним досвідом. Усе це забезпечує прийняття більш зважених рішень.

Хабарництво та корупція - це червона лінія для будь-якого бізнесу. Корупційні скандали мають руйнівні наслідки, що включають кримінальні справи, величезні штрафи, втрату довіри інвесторів та крах компанії. Це неприпустимо.

Взаємодія із зацікавленими сторонами та права акціонерів вимагають інклюзивного підходу. Компанія повинна прислухатися до думки не лише великих інвесторів, а й міноритарних акціонерів, співробітників та клієнтів. Крім того, повага до прав акціонерів є фундаментальною вимогою корпоративного управління.

Сильне управління - це система запобіжників проти ризиків. Воно створює довіру, яка є основою для залучення капіталу. Слабке управління (корупція, непрозорість) робить компанію непередбачуваною та високоризиковою, що відлякує інвесторів[47].

Отже, принцип ESG стає дуже важливим. Він потрібен для сталого розвитку економіки. ESG поєднує три головні напрямки. Це екологія, соціальна сфера та управління. Сучасні компанії оцінюють не лише за прибутком. Важливо, як бізнес впливає на довкілля. Також дивляться на ставлення до працівників. Чесне та прозоре управління (G) є фундаментом. Воно допомагає втілити екологічні (E) та соціальні (S) цілі. Впровадження ESG знижує ризики для компаній. Це також покращує репутацію бізнесу. Компанії з високим ESG приваблюють інвесторів. Для України це важливо для відбудови. Таким чином, ESG робить бізнес стійким.

1.2. Теоретичні основи фінансової стратегії підприємства

Фінансову стратегію слід розглядати як комплексну концепцію довгострокового забезпечення господарюючого суб'єкта фінансовими ресурсами. Її предметна область охоплює теоретико-методологічні та прикладні аспекти генерування фінансових потоків та організації фінансового планування. У компетенції даної стратегії перебуває вирішення завдань, орієнтованих на досягнення фінансової стійкості суб'єкта господарювання в умовах ринкової економіки. Теоретичний базис фінансової стратегії ґрунтується на дослідженні об'єктивних закономірностей функціонування ринкових механізмів господарської діяльності. Вона формує методологічний

інструментарій адаптації до сучасних економічних реалій, а також регламентує процеси підготовки та реалізації фінансово-господарських операцій[41].

Фінансова стратегія виступає базовою складовою архітектури стратегічного менеджменту організації, яка детермінує її сталий поступальний розвиток та результативне функціонування в умовах високої динаміки та конкурентної напруженості бізнес-середовища. Концептуально вона інтегрована із корпоративною стратегією підприємства та виконує роль орієнтира в системі управління фінансово-економічною активністю організації. Розглянемо деякі наукові підходи до визначення поняття фінансова стратегія(табл1.3.)

Таблиця 1.3.

Наукові підходи до визначення поняття «фінансова стратегія»

Автор	Визначення
Бланк І.О.	Фінансова стратегія підприємства - система довгострокових цілей фінансової діяльності підприємства, визначених його фінансової ідеологією, і найефективніших шляхів їх досягнення[3].
Зубок М.І.	Стратегія фінансування вид діяльності, що включає визначення цілей використання фінансових ресурсів і капіталу, методів фінансування, часових характеристик, важелів і прийомів управління рухом фінансових ресурсів та капіталу, визначення «стратегічного набору» (як структури специфічних фінансових стратегій), а також фінансове планування та розробку спеціальних планів»[14]
Хитрін О.І.	Розкриває фінансову стратегію через призму співвідношення фінансових можливості та цілей зазначаючи, що «фінансова стратегія забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей умовам ринку; передбачає визначення довгострокових цілей фінансової діяльності та вибір найефективніших способів їх досягнення і розробляється, враховуючи ризик неплатежів, інфляційних коливань, фінансової кризи ...»[43]
Коцюба І.І.	Фінансова стратегія банку - складна багатофакторна орієнтована модель дій і заходів, необхідних для досягнення поставлених перспективних цілей у загальній концепції розвитку в області формування і використання фінансово-ресурсного потенціалу[16].
Волошко І.В.	Під фінансовою стратегією банку на практиці найчастіше розуміється частина фінансової діяльності, зорієнтована на строк понад одного року, основне завдання якої полягає у генеруванні позитивного фінансового гепу, тобто позитивної різниці між чуттєвими до зміни відсотка активами та пасивами[4].

Джерело: побудовано автором за допомогою [3,4,14,16,43]

За допомогою цих визначень можна зробити власне. Фінансова стратегія - це система довгострокових цільових орієнтирів. Вона детермінує фінансову діяльність господарюючого суб'єкта. Стратегія ідентифікує найбільш результативні траєкторії досягнення цілей. Вона забезпечує управління фінансовими ресурсами та капіталом. При цьому, вона враховує ринкові умови й потенційні ризики. По суті, це модель дій для фінансової стабільності організації.

Враховуючи багатофакторну природу формування фінансової стратегії, яка визначається сукупністю зовнішніх та внутрішніх детермінант, її змістовне наповнення є специфічним для кожного окремого підприємства. Разом з тим, методична послідовність процесу стратегічного фінансового планування має універсальне значення та може бути адаптована до умов функціонування різних організаційних структур:

1. Визначення ключової мети. Даний початковий етап створює методологічний базис стратегічного процесу, детермінує вектор організаційного розвитку, встановлює часові межі стратегічного планування та обсяг релевантної інформації для здійснення вибору найбільш ефективного варіанту серед альтернативних стратегічних сценаріїв. Адекватне визначення довгострокових цілей передбачає проведення структурного аналізу капіталу та активів господарюючого суб'єкта, діагностику ефективності їх функціонування, а також прогностичне оцінювання потенційного рівня фінансових ризиків в умовах імплементації обраної стратегії.

2. Визначення терміну реалізації стратегії. Тривалість фінансової стратегії обумовлюється періодом формування загальної стратегії розвитку компанії, а також динамікою зовнішніх та внутрішніх змін[1].

3. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища. Детальне вивчення цих факторів дає змогу ефективно сформулювати шляхи досягнення поставлених цілей та мінімізувати потенційні ризики[12,42].

4. Оцінка фінансового потенціалу. На цьому етапі проводиться ретельний аналіз складу та структури наявних фінансових ресурсів підприємства. А також оцінюються показники ефективності їх використання.

5. Формування цільових завдань. Ці завдання безпосередньо впливають із загальної мети та деталізують кроки для її досягнення.

6. Вибір інструментів та методів. Для розробки фінансової стратегії використовуються різноманітні аналітичні інструменти. Наприклад, це оцінка середньозваженої вартості капіталу та метод EVA. Також застосовують модель Дюпона і систему збалансованих показників. Окрім того, використовують модель SGR тощо.

7. Розробка альтернативних варіантів. Створення кількох сценаріїв фінансової стратегії дозволяє розглянути різні можливості та врахувати потенційні зміни.

8. Оцінка та вибір оптимального варіанта. На цьому завершальному етапі проводиться ретельний аналіз усіх розроблених варіантів. Також оцінюються їхні переваги та недоліки. Після чого обирається найбільш доцільна фінансова стратегія для підприємства.

Фінансова стратегія передбачає ідентифікацію стратегічних орієнтирів фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва та селекцію оптимальних механізмів їх реалізації. Вона забезпечує формування конкурентних переваг організації, досягнення фінансової стабільності та максимізацію прибутковості господарської діяльності. До її складових елементів належить комплексний аналіз та обґрунтування стабільних джерел фінансового забезпечення. Стратегія визначає вектори перспективної фінансової взаємодії з контрагентами, кредитно-банківськими установами та інституціями інвестиційного спрямування. Її телеологічна спрямованість полягає у нарощуванні ринкової капіталізації господарюючого суб'єкта[38,2]. Розглянемо цілі фінансової стратегії рис. 1.1.

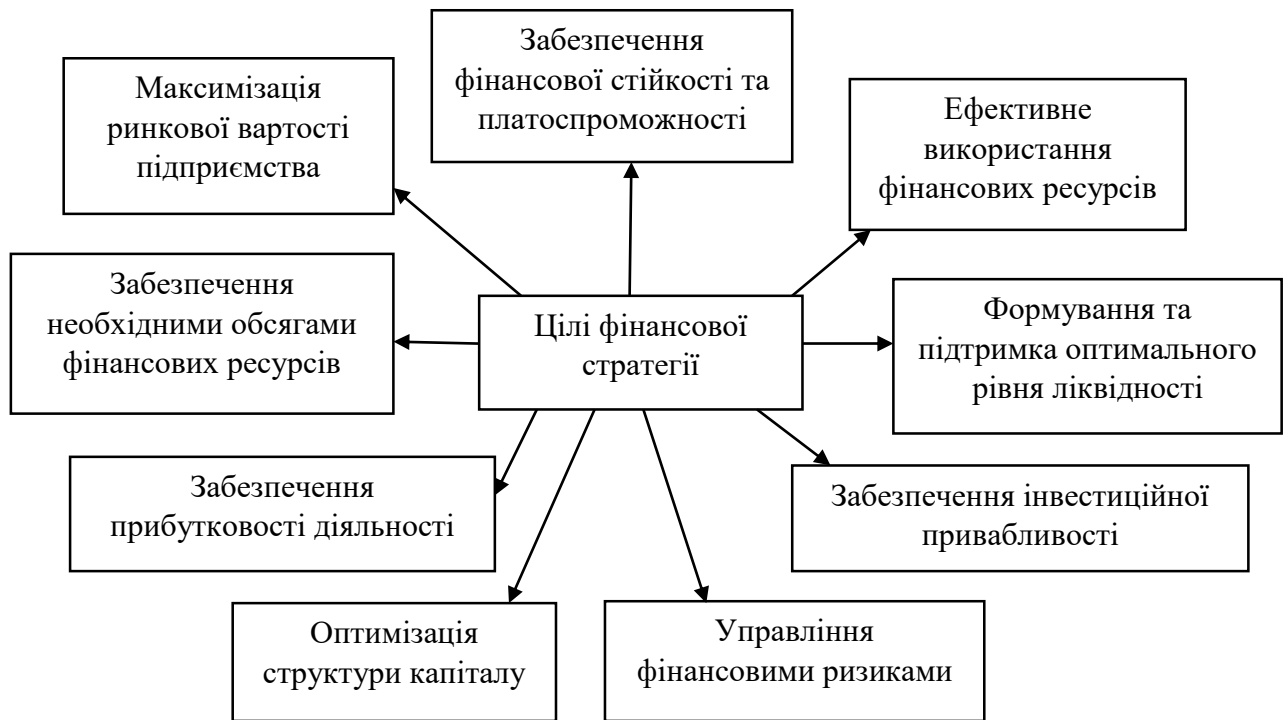

Рис.1.1. Цілі фінансової стратегії

Джерело: побудовано автором за допомогою [38,2]

На етапі розробки стратегії критично важливим є ретельне вивчення альтернативних напрямів еволюції діяльності суб'єкта господарювання, визначення стратегічного вектора його функціонування та ідентифікація потенційних ринкових ніш для реалізації продукції. Додатково потрібно розглянути інструментарій залучення споживчих сегментів та встановити параметри ресурсного потенціалу, необхідного для ведення бізнес-процесів. У цьому контексті підприємство має здійснювати діяльність на засадах стратегічного підходу, формуючи ієрархічну структуру стратегій:

- загальні (корпоративні): охоплюють організацію в цілому;
- конкурентні: зосереджені на окремих бізнес-напрямах;
- функціональні: розробляються для кожної функціональної підсистеми підприємства.

Фінансова стратегія є дериватом корпоративної та конкурентної стратегій організації, орієнтованим на результативне управління фінансовим потенціалом підприємства та визначення конкретних механізмів реалізації організаційних цілей.

Оцінювання результативності стратегічної реалізації являє собою фундаментальний аналітичний механізм верифікації відповідності управлінських практик стратегічним завданням компанії, передусім у контексті примноження її ринкової вартості. Актуальними метриками для діагностики стратегічної ефективності є індикатори прибутковості та рентабельності підприємницької діяльності.

Для діагностики фінансової стратегії доцільно застосовувати Z-модель Альтмана, яка дозволяє визначити ефективність стратегічних рішень з урахуванням ризикових чинників функціонування. Індекс Альтмана ґрунтується на сукупності показників, що характеризують економічний потенціал організації та результативність її діяльності в ретроспективному та прогностичному періодах[13].

Результативна імплементація фінансової стратегії потребує систематичного моніторингу та діагностики її ефективності. З цією метою доцільно застосовувати систему збалансованих показників (Balanced Scorecard). Згідно з концепцією Р. Каплана, BSC є дієвим механізмом дисемінації стратегічної інформації завдяки інтегрованій сукупності фінансових та нефінансових індикаторів.

Розробка фінансової стратегії являє собою багатоаспектний процес, що включає ідентифікацію цільових орієнтирів і завдань організації, а також формування фінансових зв'язків з екзогенним середовищем, зокрема з фінансовими ринками, державними регуляторними інституціями, спеціалізованими фінансово-кредитними установами, бізнес-партнерами тощо.

Досягнення стратегічних фінансових цілей підприємством відбувається за умови гармонізації зовнішніх фінансових взаємодій з ендегенним фінансовим потенціалом організації, що забезпечує адаптивність до трансформацій соціально-економічного середовища.

Результативність фінансової стратегії детермінується сукупністю умов: відповідністю стратегічних цілей реальному фінансовому потенціалу суб'єкта

господарювання; централізованим характером фінансового менеджменту; гнучкістю механізмів реалізації стратегії та їх адекватністю динаміці фінансово-економічних параметрів розвитку організації.

В умовах воєнного стану в Україні та глобальної економічної турбулентності, спричиненої пандемічною кризою та кліматичними трансформаціями, бізнес-структури постали перед необхідністю ревізії власних стратегічних концепцій. ESG-методологія уможливорює для підприємств:

1. Знизити ризики, пов'язані з екологічними катастрофами та соціальними конфліктами.
2. Побудувати довіру з боку інвесторів, міжнародних донорів та клієнтів.
3. Забезпечити прозорість і відповідальність перед суспільством.

Інтеграція ESG-чинників у фінансову стратегію господарюючого суб'єкта набуває критичного значення, особливо в контексті глобальної невизначеності. У сучасних реаліях розробка фінансової стратегії, базованої виключно на економічних індикаторах, є недостатньою для забезпечення сталого розвитку організації. Врахування екологічної, соціальної та корпоративного управління складових уможливорює не лише мінімізацію ризиків, а й підвищення операційної ефективності в довгостроковій перспективі.

Зокрема, фінансова стратегія має передбачати оптимізацію витратної структури через капіталовкладення в енергоефективні технології, що дозволяють скоротити споживання енергетичних ресурсів, зменшити операційні витрати на енергопостачання та уникнути потенційних санкцій за недотримання екологічних стандартів. У поточних умовах актуалізується можливість акумулювання «зеленого» фінансування, зокрема через емісію «зелених» облігацій або отримання преференційних кредитних ліній, цільовим призначенням яких є реалізація екологічно орієнтованих ініціатив.

Для вітчизняних підприємств особливої релевантності набуває залучення фінансових ресурсів від міжнародних партнерів та інституцій, які висувають обов'язкові критерії дотримання ESG-принципів. В умовах воєнного стану та постконфліктної реконструкції країни важливим є також бюджетування соціальних витрат, включаючи охорону праці, підтримку персоналу та територіальних громад, які зазнали негативного впливу військових дій. Додатково, ключовим елементом стає транспарентність бізнес-процесів, що реалізується через формування та імплементацію механізмів нефінансової звітності. Наявність такої звітності посилює довіру з боку інвесторів, фінансово-кредитних установ і міжнародних контрагентів, забезпечуючи організації доступ до нових ринкових сегментів і джерел фінансування[53].

Критично важливо, щоб усі зазначені підходи були інтегровані в довгострокове стратегічне планування компанії, що дозволить антиципувати потенційні ризики, асоційовані з кліматичними трансформаціями, соціальною дестабілізацією або геополітичними чинниками.

Однак, незважаючи на переваги, процес впровадження ESG в Україні супроводжується низкою серйозних викликів та обмежень. Перш за все, однією з головних проблем залишається відсутність чіткої і комплексної законодавчої бази. Ця база мала б регулювати питання ESG-звітності та відповідальності бізнесу. Окрім цього, значна частина українських підприємств не володіють достатніми знаннями. Вони не мають розуміння специфіки ESG-підходів, що гальмує процес їхнього впровадження. Це особливо стосується малого та середнього бізнесу. Брак досвіду та відсутність кваліфікованих фахівців викликають у підприємців природний спротив. Також вони побоюються через необхідність нести додаткові витрати на впровадження нових стандартів. Вони сумніваються щодо рентабельності таких інвестицій. Додатковим бар'єром стає обмежена пропозиція послуг з ESG-консалтингу на українському ринку. Це ускладнює розробку якісних і практичних стратегій відповідального бізнесу[53].

Впровадження ESG дозволяє українському бізнесу підвищити свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Адже багато європейських та глобальних компаній надають перевагу певним партнерам. А саме тим, які дотримуються високих стандартів сталого розвитку. Важливим є також те, що розвиток ESG-стратегій допомагає формувати позитивний імідж компанії. Цей імідж створюється серед українських та міжнародних партнерів, інвесторів і споживачів. Це особливо актуально в умовах високої конкуренції. Окрім фінансових і ринкових вигід, впровадження ESG сприяє підвищенню соціальної відповідальності підприємств. Воно також покращує умови праці та підтримує постраждалі громади. Усе це допомагає зміцнювати довіру суспільства до бізнесу та розширювати соціальне партнерство. Важливо розуміти, що ESG - це не лише спосіб відповідати на зовнішні вимоги. Це також внутрішня стратегія сталого розвитку. Вона дозволяє компанії ефективно управляти ризиками. А ще вона підвищує стійкість до криз і забезпечує довгострокову ефективність. Згідно з аналітичними даними Deloitte Україна, компанії, які вже сьогодні впроваджують ESG-підходи, демонструють стійкість до криз. Вони також показують стабільний розвиток навіть в умовах війни.

Інтеграція ESG-факторів у фінансову стратегію підприємств - це не просто тренд. Це необхідність для збереження і розвитку бізнесу в умовах глобальної невизначеності. ESG дозволяє підвищити ефективність, залучати інвестиції, знижувати ризики, а також відповідати очікуванням суспільства та міжнародних партнерів[53].

1.3. Нормативно-правове забезпечення інтеграції ESG-факторів у фінансову стратегію та методи аналізу фінансового стану підприємства

Якщо економічна доцільність інтеграції ESG у фінансову стратегію є внутрішнім драйвером для бізнесу. То нормативно-правове регулювання виступає ключовим зовнішнім фактором. Саме він прискорює та формалізує

цей процес. У сучасних умовах ігнорування законодавчих вимог несе для компаній прямі фінансові ризики. Йдеться про вимоги у сфері екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління. Ці ризики існують у вигляді штрафів та обмеження доступу до ринків капіталу. Також вони призводять до втрати інвестиційної привабливості.

Таким чином, дослідження чинної нормативно-правової бази становить невід’ємний компонент розуміння механізмів побудови ESG-орієнтованої фінансової стратегії. Варто зауважити, що ключовими нормативно-правовими актами, які регламентують організацію фінансово-господарської діяльності суб’єктів підприємництва, є Податковий Кодекс та Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об’єднань юридичних осіб», підписаний Президентом України 26.02.2025, який припинив дію Господарського кодексу України[32].

Зазначені законодавчі зміни обумовлені необхідністю уніфікації правового поля та досягнення відповідності європейським нормативним стандартам. У більшості країн Європейського Союзу функціонує виключно інститут цивільних кодексів, які охоплюють регулювання як цивільних, так і господарських правовідносин. Відтепер Цивільний кодекс України (ЦКУ) виступатиме регулятором тих правовідносин, які попередньо регламентувалися Господарським кодексом України.

Дане законодавче рішення, незважаючи на його позитивний вплив з позицій спрощення та стандартизації правових відносин, генерує значні наслідки для підприємницького середовища. Зокрема, ліквідовано численні традиційні організаційно-правові форми юридичних осіб, включаючи приватні підприємства, державні (казенні, комерційні, некомерційні) підприємства, комунальні підприємства тощо. Для економічних агентів це передбачає обов’язкову трансформацію підприємств державної власності в організаційно-правові форми товариств з обмеженою відповідальністю або акціонерних товариств упродовж транзитивного періоду під загрозою

припинення господарської діяльності. Комунальні підприємства можуть бути реорганізовані або зберегти свій статус за дискрецією органів місцевого самоврядування. Натомість підприємства приватної форми власності не підлягатимуть юридичній відповідальності за відсутність реорганізації. З моменту набрання законом юридичної сили реєстрація новостворених господарських суб'єктів у вищезазначених формах буде заборонена. Дані інституційні трансформації зумовляють масштабну реорганізацію та перегляд корпоративної документації численних суб'єктів господарювання, а також генеруватимуть додаткові адміністративні складнощі для державних підприємств через ліквідацію правових категорій господарського відання та оперативного управління[39].

Ліквідація Господарського кодексу України спричинила утворення правових прогалин та індукувала занепокоєння в окремих секторах правового регулювання. Зокрема, елімінована правова конструкція «господарського договору», яка характеризувалася суттєвими диференціаціями від цивільно-правового договору, передусім у контексті обов'язковості узгодження додаткових істотних умов.

Господарський кодекс регламентував функціонування вільних (спеціальних) економічних зон, а також визначав правову природу специфічних господарських договорів (поставки, контрактації, енергопостачання, бартеру, агентського договору), які не мають повноцінного регуляторного еквівалента у Цивільному кодексі України.

Крім того, Секретаріат Енергетичного Співтовариства експлікував стурбованість щодо інституційної незалежності українського оператора систем передачі електроенергії, оскільки Господарський кодекс містив положення, що забезпечували юридичне та організаційне відокремлення оператора від виробників і постачальників енергоресурсів, а також гарантували його автономність від політичного втручання[39].

Враховуючи існуючі недоліки та правові прогалини, логічним вектором законодавчої еволюції може стати прийняття нових кодифікованих нормативних актів - Корпоративного та Регуляторного кодексів України. Корпоративний кодекс міг би здійснювати комплексне регулювання організаційно-правових форм підприємництва, корпоративних правовідносин та норм, які нині диспергуються у спеціальних законодавчих актах про акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю та інші корпоративні форми. Регуляторний кодекс міг би інкорпорувати норми щодо ліцензування та авторизації господарської діяльності, режиму вільних економічних зон, а також специфіки галузевого регулювання різних секторів економіки.

Станом на поточний момент проблематично здійснити вичерпну оцінку наслідків ліквідації Господарського кодексу України. ГКУ виступав фундаментальним нормативно-правовим актом у структурі господарського законодавства, і його скасування індукує ризики маніпуляцій правовою невизначеністю та рейдерських захоплень об'єктів державної й комунальної власності під час їхньої реорганізації. Питання раціональності таких кардинальних законодавчих трансформацій у системі господарювання в умовах воєнного стану залишається відкритим, особливо з огляду на те, що низка держав-членів ЄС (Франція, Бельгія, Італія) зберігають у своїх правових системах інститут комерційних кодексів[39].

Податковий Кодекс України становить базовий нормативно-правовий акт, що регулює публічно-правові відносини у сфері справляння податків та обов'язкових зборів. Кодекс встановлює закритий перелік податкових платежів, які підлягають стягненню в Україні, детермінує процедури їх адміністрування, визначає суб'єктний склад платників та їхній правовий статус, окреслює компетенційні межі контролюючих органів, функціональні повноваження їхніх посадових осіб у контексті податкового адміністрування, а також регламентує санкції за девіації від норм податкового законодавства[27].

Розглянемо ключові нормативно-правові акти України, що формують основу для інтеграції ESG-принципів (табл. 1.4.).

Таблиця 1.4.

Ключові нормативно-правові акти пов'язані з екологічними, соціальними та управлінськими факторами (ESG)

Закон 1	Зміст 2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Звіт про управління - це документ, де компанія повинна розкривати не лише фінансові показники, а й нефінансову інформацію. Саме тут з'являється прямий зв'язок з ESG. Компанії зобов'язані писати про: Кадрову політику, умови праці, навчання персоналу, політика рівних можливостей. Опис політики протидії корупції та хабарництву. Опис системи управління ключовими ризиками, включно з екологічними та соціальними[29].
Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»	Ключова роль в ESG - забезпечення прозорості для інвесторів. Закон вимагає від емітентів (компаній, що випускають акції чи облігації) розкривати будь-яку інформацію, яка може суттєво вплинути на вартість їхніх цінних паперів. До такої інформації все частіше відносять ESG-ризик: наприклад, можливі екологічні штрафи, страйки робітників, корупційні скандали або запровадження нового екологічного регулювання[35].
Постанови та регуляції НБУ	Інтеграція ESG-ризиків у фінансовий сектор. Національний банк України зобов'язав банки враховувати ESG-ризик (особливо кліматичні) у своїй системі ризик-менеджменту. Це означає, що, видаючи кредит підприємству, банк тепер має оцінювати, як діяльність цього підприємства впливає на довкілля і як зміни клімату можуть вплинути на його здатність повернути кредит. Це стимулює бізнес ставати більш «зеленим» та соціально відповідальним[19].
Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»	Перед початком будь-якої потенційно шкідливої діяльності (будівництво заводу, розробка кар'єру тощо) компанія зобов'язана провести ОВД. Це процес, що включає громадські слухання та детальну оцінку всіх можливих наслідків для природи та людей. Без позитивного висновку ОВД проєкт не може бути реалізований[34].
Закон України «Про управління відходами»	Закон впроваджує європейський принцип «розширеної відповідальності виробника». Це означає, що виробник (наприклад, напоїв у пластикових пляшках) несе фінансову відповідальність за збір та переробку цих пляшок після їх використання. Це стимулює бізнес розробляти упаковку, яка легше переробляється, та фінансувати системи сортування сміття[36].

Продовження таблиці 1.4.

Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики»	Визначає довгострокові цілі держави (наприклад, скорочення викидів, перехід до «зеленої» енергетики, розвиток циркулярної економіки). Для бізнесу це сигнал, у якому напрямку розвиватиметься регулювання і куди варто інвестувати, щоб бути конкурентоспроможним у майбутньому[31].
Закон України «Про охорону праці»	Закон вимагає від роботодавця створювати безпечні умови праці, проводити інструктажі, видавати засоби індивідуального захисту. Недотримання веде не лише до штрафів, а й до фінансових втрат через нещасні випадки, простої виробництва та репутаційні збитки[33].
Закон України «Про запобігання корупції»	Закон вимагає від певних юридичних осіб (зокрема, учасників державних закупівель) мати та виконувати антикорупційну програму. Це внутрішній документ, що описує заходи із запобігання корупції в компанії. Наявність такої програми є важливим сигналом для інвесторів та партнерів, що компанія веде бізнес чесно і прозоро[30].

Джерело: побудовано автором за допомогою [19,29,30,31,33,34,35,36]

Зовнішнім каталізатором інтеграції ESG для українського бізнесу виступає законодавче поле. Його недотримання створює прямі фінансові загрози. В Україні вже діє система нормативних актів. Вона закладає основи для сталої діяльності. Це відбувається попри виклики, пов'язані зі скасуванням Господарського кодексу. Наприклад, це необхідність реорганізації компаній та поява правових прогалин. Ця система вимагає від компаній прозорості у нефінансовій звітності. Вона зобов'язує фінансовий сектор враховувати кліматичні ризики. Також вона запроваджує екологічні оцінки проєктів. І покладає на виробників відповідальність за управління відходами.

Аналіз фінансового стану є ключовим елементом фінансового менеджменту. Він є невід'ємною частиною управління будь-яким сучасним підприємством. Його головна мета полягає в об'єктивній оцінці фінансового здоров'я компанії. А також в оцінці її слабких та сильних сторін. Ще одна мета - виявлення резервів для підвищення ефективності діяльності. Інформація, отримана в результаті такого аналізу, є надзвичайно важливою. Вона важлива для широкого кола:

Для керівництва підприємства - для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо ціноутворення, інвестицій, залучення фінансування та оптимізації витрат.

Для інвесторів та власників - для оцінки прибутковості вкладень, рівня ризиків та ефективності роботи менеджменту.

Для кредиторів та постачальників - для визначення кредитоспроможності компанії та доцільності надання їй позик чи товарних кредитів.

Основним інструментарієм для проведення аналізу слугує метод фінансових коефіцієнтів. Він полягає у розрахунку відносних показників. Вони базуються на даних фінансової звітності. Це переважно Баланс та Звіт про фінансові результати. Такий підхід дозволяє нейтралізувати вплив інфляції та розміру підприємства. Він робить дані порівнянними в динаміці та з показниками конкурентів.

Розглянемо три основні напрямки: оцінка ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості(додаток А).

Ліквідність характеризує здатність підприємства своєчасно та в повному обсязі розраховуватися. Йдеться про поточні (короткострокові) зобов'язання. Це, по суті, індикатор короткострокової платоспроможності. Якщо підприємство неліквідне, воно ризикує зіткнутися з браком коштів. Наприклад, для виплати зарплати, сплати податків чи розрахунків з постачальниками. Це може призвести до штрафів, погіршення репутації та навіть банкрутства.

Рентабельність є узагальнюючим показником ефективності діяльності. Показники цієї групи демонструють, наскільки прибутковою є робота компанії. Тобто, скільки прибутку вона генерує на кожную гривню доходу, активів чи власного капіталу. Висока рентабельність свідчить про ефективне використання ресурсів. Також вона вказує на правильну цінову політику та затребуваність продукції на ринку.

Фінансова стійкість - це показник довгострокової стабільності підприємства. Він характеризує структуру капіталу. А саме, співвідношення власних та залучених коштів. Також він показує здатність компанії протистояти зовнішнім економічним потрясінням. Підприємство з високою фінансовою стійкістю менше залежить від кредиторів. Воно є більш привабливим для інвесторів. І має більше простору для стратегічного маневру[9,10].

Отже, методи аналізу фінансового стану підприємства є комплексним інструментом діагностики. Він базується на розрахунку та інтерпретації системи фінансових коефіцієнтів. Важливо підкреслити, що жоден показник, взятий окремо, не дає повної картини. Висновки можна робити лише на основі системного підходу. Це означає аналізувати показники в комплексі. Також слід відстежувати їх динаміку за кілька періодів. І порівнювати їх із середньогалузевими нормативами. Такий підхід дозволяє перетворити сухі цифри фінансової звітності. Вони стають потужною інформаційною базою. Ця база потрібна для прийняття ефективних управлінських рішень.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ФАКТОРІВ (ESG) У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ АТ «УКРЕНЕРГОМАШИНИ»

2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства та ключові аспекти його діяльності

Акціонерне товариство «Українські енергетичні машини» - це провідна українська компанія, що спеціалізується на проєктуванні, виробництві та сервісному обслуговуванні енергетичного обладнання для атомних, теплових та гідроелектростанцій. Створена шляхом об'єднання двох промислових гігантів, АТ «Турбоатом» та ДП «Завод «Електроважмаш», компанія уособлює повний замкнений цикл виробництва - від ідеї та проєктування до виготовлення, випробувань, постачання та подальшого сервісу[21].

Цей SWOT-аналіз (табл. 2.1.) присвячений оцінці поточної позиції компанії в галузі енергетичного машинобудування, яка є наступником відомих промислових підприємств. Аналіз систематизує її ключові сильні та слабкі сторони (внутрішнє середовище), а також можливості та загрози (зовнішнє середовище), зумовлені історичною спадщиною, стратегічним значенням галузі, викликами цифрової комунікації та процесами відновлення енергетики України.

Стосовно сильної сторони компанії, вона є наступником відомих заводів «Турбоатом» та «Електроважмаш», що вказує на багаторічний досвід, інженерні традиції та потенційно впізнаваний бренд у галузі. Підприємство працює у ключовому секторі енергетичного машинобудування, що є фундаментом для енергетичної безпеки країни. Існування сайту є базовим інструментом для комунікації з потенційними клієнтами та партнерами. Слабкі сторони більше пов'язані з сайтом, веб-сайт не оновлюється, не містить

новин, прес-релізів. Дизайн та функціонал сайту можуть сприйматися як застарілі, що негативно впливає на імідж сучасної технологічної компанії.

Можливості. Потреба у відновленні та модернізації пошкодженої енергетичної інфраструктури створює величезний внутрішній ринок для продукції компанії. Багато енергоблоків в Україні та світі потребують планової модернізації, що є стабільним джерелом замовлень.

Таблиця 2.1.

SWOT-аналіз АТ «Українські енергетичні машини»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Історична спадщина. Стратегічна галузь. Широкий спектр продукції. Наявність офіційного представництва в Інтернеті.	Недостатня маркетингова активність. Технологічна відсталість сайту.
Можливості	Загрози
Програми відновлення енергетики України. Модернізація існуючих енергоблоків.	Конкуренція з боку міжнародних компаній. Залежність від державних замовлень.

Джерело: побудовано автором за допомогою [21]

Загрози. Світові лідери (Siemens, General Electric та ін.) мають сильніші бренди, кращий доступ до фінансування та більш агресивні маркетингові стратегії. Якщо компанія орієнтована переважно на внутрішній державний ринок, будь-які зміни в політиці чи бюджетуванні можуть критично вплинути на її стабільність.

Основна місія компанії - забезпечення енергетичної безпеки та незалежності України. Як підприємство, що майже повністю належить державі (табл. 2.2.) та перебуває в управлінні Кабінету Міністрів України, АТ «Укренергомашини» відіграє критичну роль у підтримці та розвитку національної енергетичної інфраструктури.

Таблиця 2.2.

Структура власності акціонерного товариства «Українські енергетичні машини»

Назва	Місцезнаходження	Відсоток (%) у статутному капіталі
Держава Україна Керуючий рахунком Держави - суб'єкт управління об'єктами державної власності: Кабінет Міністрів України	Україна, Київ, вул. Грушевського, будинок 12/2	98,1536
Інші акціонери-власники менше 5 % акцій (більше 7 000 акціонерів)		1,8464

Джерело: побудовано автором за допомогою [21]

Економічна діяльність АТ «Укренергомашини» характеризується значними обсягами виробництва та реалізації продукції як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Компанія є важливим експортером високотехнологічної продукції, постачаючи своє обладнання до країн Європи, Азії, Латинської Америки та інших регіонів світу.

Враховуючи стратегічне значення підприємства для енергетичної безпеки держави, воно здійснює активну взаємодію з урядовими структурами, передусім з Міністерством енергетики України. «Українські енергетичні машини» демонструють позитивний трек-рекорд співробітництва з провідними світовими турбобудівними компаніями, зокрема «Siemens» (Німеччина), «Alstom Power» (транснаціональна корпорація), у рамках постачання енергетичного обладнання для реалізації проєктів: ГЕС «Пурнарі» (Греція); ГЕС «Агуамільпа» і ГЕС «Ель Кахон» (Мексика); ГЕС Тері (Індія); технічна модернізація енергоблоку № 8 номінальною потужністю 300 МВт Зміївської теплоелектростанції (Україна). В організаційній структурі підприємства імплементовано систему менеджменту якості, сформовану відповідно до імперативів міжнародних стандартів ISO 9001 та IRIS[21].

Ключова спеціалізація АТ «Укренергомашини» зосереджена на проєктуванні, виробництві, постачанні, модернізації та сервісному обслуговуванні енергетичного обладнання (табл. 2.3.).

Таблиця 2.3.

Основні види продукції та послуг АТ «Укренергомашини»

Парові турбіни	Компанія виробляє парові турбіни різної потужності для атомних (АЕС) та теплових (ТЕС) електростанцій.
Гідравлічні турбіни	«Укренергомашини» є виробником гідравлічних турбін для гідроелектростанцій (ГЕС) та гідроакумуючих електростанцій (ГАЕС).
Турбогенератори та гідрогенератори	Підприємство випускає повний спектр генераторів для роботи в парі з паровими та гідравлічними турбінами.
Інше енергетичне обладнання	Номенклатура продукції також включає теплообмінне та допоміжне обладнання для електростанцій.
Модернізація та реконструкція	Одним із ключових напрямків діяльності є модернізація та реконструкція існуючого енергетичного обладнання, що дозволяє підвищити його ефективність, надійність та продовжити термін експлуатації.
Сервісне обслуговування	Компанія надає повний комплекс послуг з технічного обслуговування, ремонту та постачання запасних частин для своєї продукції.

Джерело: побудовано автором за допомогою [21]

Фінансові показники компанії зазнають впливу загальноекономічної ситуації в країні та світі, а також реалізації великих енергетичних проєктів. Останніми роками, незважаючи на складні умови, підприємство продовжує свою операційну діяльність, виконуючи існуючі контракти та працюючи над новими замовленнями. Інформація з відкритих джерел свідчить про доходи та чистий прибуток, що варіюються в залежності від звітного періоду та обсягу виконаних робіт.

2.2. Оцінка фінансового стану підприємства

Для оцінки фінансово-економічного становища АТ «Укренергомашини» у 2022-2024 роках здійснимо аналіз основних фінансових показників. Першим етапом є вивчення фінансового стану компанії, яке буде представлено в таблиці 2.4. Це дозволить виявити основні тренди та зміни в економічних

показниках підприємства протягом цього періоду. Оцінка фінансового стану дасть змогу визначити ключові фактори, які впливають на ефективність діяльності компанії. На основі отриманих результатів можна буде зробити висновки про стабільність і перспективи розвитку АТ «Укренергомашини».

Таблиця 2.4.

Фінансове становище АТ «Укренергомашини» за період 2022-2024 рр.,
тис. грн.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Необоротні активи	3 448 028	3 416 682	3 293 984
Оборотні активи	5 398 447	5 234 822	5 165 379
Всього активи (Баланс)	8 863 857	8 668 886	8 471 188
Власний капітал	5 966 021	5 965 966	5 973 130
Довгострокові зобов'язання	171 579	193 888	183 999
Поточні зобов'язання	2 726 257	2 509 032	2 314 059
Чистий дохід від реалізації	1 033 329	376 317	798 908
Валовий прибуток / (збиток)	645 508	86 097	159 775
Фінансовий результат від операційної діяльності	(123 119)	40 049	15 049
Чистий фінансовий результат (Прибуток / (збиток))	321	203	881

Джерело: побудовано автором за допомогою [21, додаток Б,В,Г,Д]

Згідно з інформацією наведеною в таблиці 2.3 ми бачимо, що спостерігається поступове зменшення загальної вартості активів підприємства, що за три роки скоротилися на 4.4%. Це відбулося за рахунок зменшення як необоротних, так і оборотних активів. Власний капітал протягом періоду залишався майже незмінним, що свідчить про стабільність фінансової основи компанії. При цьому спостерігається тенденція до зниження як довгострокових, так і поточних зобов'язань, що є позитивним сигналом.

Чистий дохід від реалізації продукції показав значне падіння у 2023 році, проте вже у 2024 році відновився, хоч і не досяг рівня 2022 року. У 2022 році,

незважаючи на високий валовий прибуток, компанія зазнала операційного збитку. У 2023 та 2024 роках операційна діяльність була прибутковою. Чистий прибуток залишається на досить низькому рівні, однак демонструє позитивну динаміку у 2024 році.

Для більш детального аналізу фінансової діяльності компанії можна звернутися до даних таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Динаміка показників фінансових результатів діяльності за 2022-2024 рр.
(тис. грн)

Показник	2022	2023	2024
Чистий дохід від реалізації продукції	1 033 329	376 317	798 908
Собівартість реалізованої продукції	(387 821)	(290 220)	(639 133)
Валовий прибуток	645 508	86 097	159 775
Інші операційні доходи	1 886 910	470 782	271 671
Адміністративні витрати	(173 425)	(220 171)	(192 179)
Витрати на збут	(22 010)	(14 283)	(19 938)
Інші операційні витрати	(2 460 102)	(282 376)	(204 280)
Фінансовий результат від операційної діяльності	(123 119)	40 049	15 049
Фінансовий результат до оподаткування	(150 526)	25 175	1 548
Чистий фінансовий результат	321	203	881
Сукупний дохід	321	203	881

Джерело: побудовано автором за допомогою [21, додаток Б,В,Г,Д]

Чистий дохід від реалізації продукції демонструє значну волатильність: після високого показника у 2022 році (1 033 329 тис. грн) відбулося різке падіння у 2023 році до 376 317 тис. грн, а у 2024 році дохід відновився до 798 908 тис. грн. Валовий прибуток змінювався відповідно до динаміки доходу, склавши 645 508 тис. грн у 2022 році, 86 097 тис. грн у 2023 році та 159 775 тис. грн у 2024 році. Ключовий вплив на фінансовий результат мали інші операційні доходи та витрати. У 2022 році надзвичайно високі інші операційні витрати (2 460 102 тис. грн) призвели до значного операційного збитку в

розмірі (123 119) тис. грн, незважаючи на високий валовий прибуток. У 2023 та 2024 роках компанії вдалося досягти операційного прибутку (40 049 тис. грн та 15 049 тис. грн відповідно), що пов'язано зі значним скороченням інших операційних витрат. Незважаючи на збитки від операційної діяльності та до оподаткування у 2022 році, підприємство задекларувало чистий прибуток у розмірі 321 тис. грн. Протягом наступних років чистий прибуток залишався на відносно низькому рівні: 203 тис. грн у 2023 році та 881 тис. грн у 2024 році. Попри малі абсолютні значення, спостерігається позитивна динаміка зростання чистого прибутку у 2024 році. Адміністративні витрати зросли у 2023 році до 220 171 тис. грн порівняно зі 173 425 тис. грн у 2022 році, але знизилися у 2024 році до 192 179 тис. грн. Витрати на збут залишаються порівняно стабільними протягом періоду.

З рис.2.1. можна зробити наступні висновки з діяльності підприємства. Коефіцієнт поточної ліквідності демонструє, чи достатньо у компанії оборотних активів для покриття всіх її поточних зобов'язань. Протягом аналізованого періоду коефіцієнт має стійку тенденцію до зростання: з 1.98 у 2022 році до 2.23 у 2024 році. Це означає, що на кожну гривню поточних боргів у 2024 році припадало 2.23 грн оборотних активів. Значення коефіцієнта перебуває в межах норми і свідчить про високу загальну платоспроможність підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності є більш жорсткою оцінкою, оскільки виключає з розрахунку запаси, які є найменш ліквідною частиною оборотних активів. Динаміка цього показника є негативною: він знизився з 1.28 у 2022 році до 0.99 у 2024 році, опустившись нижче оптимального рівня в 1.0. Це свідчить про погіршення якості оборотних активів. Причиною є суттєве зростання обсягу запасів (з 1,9 млн грн до 2,87 млн грн), які стали займати все більшу частку в структурі оборотних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частку короткострокових зобов'язань підприємства, яка може бути погашена негайно за рахунок наявних грошових коштів.

Рис. 2.1. Оцінка ліквідності АТ «Українські енергетичні машини» 2022 - 2024 рр., %

Джерело: побудовано автором за допомогою [21, додаток Б,В,Г,Д]

Впродовж аналізованого періоду даний коефіцієнт перебуває на критично низькому рівні (0,03 у 2023-2024 роках), що істотно нижче нормативного значення (0,2). Це свідчить про мінімальний запас високоліквідних активів у компанії та необхідність покладатися на своєчасне надходження дебіторської заборгованості й реалізацію продукції для покриття термінових фінансових зобов'язань.

АТ «Укренергомашини» демонструє задовільний рівень загальної ліквідності, що підтверджується високим і зростаючим коефіцієнтом поточної ліквідності. Підприємство є платоспроможним та спроможне покрити поточні зобов'язання за рахунок наявних оборотних активів. Водночас спостерігається погіршення якісних характеристик ліквідності. Організація дедалі більше залежить від конвертації товарно-матеріальних запасів у грошові кошти, обсяг яких значно збільшився. Низький показник абсолютної ліквідності сигналізує про потенційні ризики у разі виникнення потреби в термінових розрахунках.

Менеджменту доцільно приділити увагу оптимізації управління запасами та вдосконаленню управління грошовими потоками.

Щоб оцінити прибутковість підприємства, розглянемо таблицю 2.6.

Таблиця 2.6.

Оцінка рентабельності АТ «Укренергомашини» за період 2022-2024 рр.,
%

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Валова рентабельність продажів	62,47	22,88	20,00
Операційна рентабельність продажів	-11,91	10,64	1,88
Чиста рентабельність продажів	0,03	0,05	0,11
Рентабельність активів	0,003	0,002	0,01
Рентабельність власного капіталу	0,005	0,003	0,01

Джерело: побудовано автором за допомогою [21, додаток Б,В,Г,Д]

Валова рентабельність була надзвичайно високою у 2022 році (62,47%), що вказувало на високу маржинальність основної продукції. Проте у 2023-2024 роках вона різко знизилася до 22,88% та 20,00% відповідно. Це може бути пов'язано зі зміною структури продукції, зростанням собівартості або зміною цінової політики.

Операційна рентабельність демонструє головну проблему 2022 року - збитковість операційної діяльності (-11,91%) , спричинену величезними іншими операційними витратами. У 2023 році ситуація кардинально покращилась (10,64%) завдяки скороченню цих витрат, однак у 2024 знову погіршилась до 1,88%, що свідчить про нестабільність операційних результатів.

Чиста рентабельність протягом усього періоду залишається на критично низькому рівні (0,03% - 0,11%). Це означає, що від усього обсягу реалізації підприємство отримує лише соті частки відсотка у вигляді чистого прибутку.

Рентабельність активів та власного капіталу характеризують ефективність використання ресурсів, є близькими до нуля протягом усього періоду. Наприклад, у 2024 році рентабельність активів склала всього 0,01%. Це свідчить про те, що величезна вартість активів підприємства (понад 8,4 млрд грн на кінець 2024 року) та власного капіталу (майже 6 млрд грн) практично не генерують прибутку.

Діяльність АТ «Українські енергетичні машини» у 2022-2024 роках характеризується вкрай низьким рівнем рентабельності. Попри здатність генерувати валовий прибуток, високі операційні витрати та інші фактори «з’їдають» його майже повністю, залишаючи мінімальний чистий прибуток.

Ефективність використання активів та власного капіталу є незадовільною. Компанія має величезну ресурсну базу, яка наразі не приносить суттєвої фінансової віддачі. Хоча підприємство уникає значних збитків на чистому рівні, такий низький рівень прибутковості є головним викликом для його довгострокового розвитку та інвестиційної привабливості.

Аналіз фінансових показників АТ «Українські енергетичні машини» за період з 2022 по 2024 рік свідчить про високий рівень фінансової стійкості та незалежності підприємства, однак вказує на потенційні ризики, пов’язані з ліквідністю. В аналізованому періоді фіксується позитивна еволюція ключових індикаторів платоспроможності. Коефіцієнт фінансової незалежності демонструє зростання з 0,67 до 0,71, що істотно превалює над рекомендованим мінімальним параметром (0,5) і засвідчує, що понад 70% капіталізації підприємства забезпечується власними фінансовими ресурсами. Дану тенденцію конфірмає девальвація коефіцієнта фінансової залежності (з 0,33 до 0,29) і показника фінансового левериджу (з 0,49 до 0,42), що індикує декомпресію боргового навантаження та амплітудне посилення фінансової сталості. Паралельно, абсолютна величина власного оборотного капіталу експонує консистентне зростання, що репрезентує позитивний індикатор фінансової архітектури організації.

Таблиця 2.7.

Фінансова стійкість АТ «Укренергомашини» за період 2022-2024 рр.

Критерії	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал), тис. грн	2 517 993	2 549 284	2 679 146
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0.47	0.49	0.52
Маневреність робочого капіталу	0.10	0.03	0.02
Маневреність власних обігових коштів	0.42	0.43	0.45
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1.32	0.97	0.93
Коефіцієнт покриття запасів	1.32	0.97	0.93
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0.67	0.69	0.71
Коефіцієнт фінансової залежності	0.33	0.31	0.29
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0.42	0.43	0.45
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0.33	0.31	0.29
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	2.06	2.21	2.39
Показник фінансового левериджу	0.49	0.45	0.42
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.69	0.71	0.73

Джерело: побудовано автором за допомогою [21, додаток Б,В,Г,Д]

Водночас, структура оборотних активів та їх ліквідність викликають занепокоєння. Спостерігається різке зниження маневреності робочого капіталу з 0.10 до 0.02. Це означає, що частка найбільш ліквідних активів (грошових коштів) у структурі власних обігових коштів є вкрай низькою і продовжує зменшуватися. Робочий капітал підприємства стає все менш мобільним та «заморожується» у менш ліквідних активах, таких як запаси. Зокрема, коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами впав з 1.32 у 2022 році до 0.93 у 2024 році. Це означає, що на кінець періоду підприємство було

змушене залучати позикові кошти для фінансування частини своїх запасів, тоді як раніше повністю покривало їх за рахунок власних джерел[21].

Таким чином, АТ «Укренергомашини» має міцний фундамент довгострокової платоспроможності та низьку залежність від кредиторів. Однак, підприємству варто звернути увагу на управління оборотним капіталом для уникнення потенційних проблем із поточною ліквідністю та своєчасним виконанням короткострокових зобов'язань.

2.3. ESG у формуванні фінансової стратегії підприємства

АТ «Укренергомашини» є флагманом української промисловості. Це один з найбільших у світі виробників парових та гідравлічних турбін. Він відіграє критичну роль в енергетичній та національній безпеці України. У контексті глобальних викликів та посилення вимог до сталого розвитку. Інтеграція ESG-принципів у фінансову стратегію підприємства стає не просто трендом. Вона стає необхідністю. Це потрібно для забезпечення його довгострокової конкурентоспроможності та фінансової стійкості.

Для підприємства екологічний аспект ESG має прямий вплив на фінансову стратегію. Зокрема, важливим показником є зменшення енергоспоживання. Як повідомляється, підприємство «значно зменшило енергоспоживання» за роки повномасштабної війни, що є вагомим кроком до підвищення енергоефективності. Це не лише свідчить про відповідальне ставлення до навколишнього середовища, а й безпосередньо впливає на зниження операційних витрат та підвищення фінансової ефективності в умовах зростаючих цін на енергоресурси[45].

Крім того, мінімізація відходів, екологічно чисті виробничі процеси та відповідність міжнародним екологічним стандартам допомагають підприємству. Вони допомагають уникнути потенційних штрафів та санкцій за забруднення довкілля. Такі штрафи могли б суттєво обтяжити фінансові показники. Також це підвищує привабливість для «зелених» інвестицій. І

допомагає залучати капітал для подальшої модернізації. Ця модернізація відповідає глобальним трендам декарбонізації промисловості.

Соціальна відповідальність підприємства є основою для формування сильного та лояльного колективу. Вона включає безпечні умови праці, гідну оплату, розвиток персоналу та підтримку місцевих громад. Головна роль персоналу в АТ «Укренергомашини» - бути «приводним ременем» (рушійною силою). Це потрібно для досягнення цілей підприємства. А саме: технічного переозброєння, зростання виробництва та оновлення продукції. Соціальна політика спрямована на ототожнення особистих цілей працівника з цілями підприємства. Це досягається через реалізацію його власного бізнес-процесу. Працівники можуть отримувати додатковий щорічний дохід у розмірі трьох середньомісячних зарплат. Це можливо завдяки участі в соціальних програмах. Такий підхід стимулює інтеграцію персоналу та запобігає соціальним конфліктам.

Найважливішим завданням підприємства є забезпечення співробітників якісним медичним обслуговуванням, оскільки це ключовий показник успішності колективу. Для організації медичного обслуговування на території підприємства знаходиться власна медико-санітарна частина (МСЧ), яка включає в себе поліклініку, фельдшерські здоровпункти і електроводолечебницю.

В МСЧ ведуть прийом лікарі наступних спеціальностей:

- терапія;
- хірургія;
- неврологія;
- офтальмологія;
- фізіотерапія;
- функціональна діагностика;
- ультразвукова діагностика (УЗД) і рентгенологія.

Додаткові служби:

- здравпункти організовані на всіх чотирьох виробничих майданчиках для надання невідкладної допомоги в цехах та відділах;
- електроводолікарня відновлена для проведення лікувальних та профілактичних електрофізіопроцедур і бальнеотерапії;
- клініко-діагностична лабораторія проводить широкий спектр клінічних та біохімічних аналізів;
- аптечний пункт працює для придбання медикаментів та засобів гігієни.

Для АТ «Укренергомашини», де працюють висококваліфіковані інженери та робітники, інвестиції в людський капітал є ключовими для збереження знань та досвіду. Це сприяє:

- підвищенню продуктивності праці та зниженню плинності кадрів, що позитивно впливає на собівартість продукції;
- зміцненню репутації роботодавця, залучаючи талановитих фахівців та забезпечуючи стабільність виробничих процесів;
- покращенню взаємодії з місцевими громадами та державою, що є важливим для стратегічного підприємства[15,21].

Якісне корпоративне управління є наріжним каменем фінансової стійкості. Воно передбачає прозорість фінансової звітності, ефективне управління ризиками, дотримання етичних норм та антикорупційну політику. Для АТ «Укренергомашини», як акціонерного товариства, де значна частка належить державі, це означає:

- забезпечення довіри акціонерів та інвесторів, що є ключовим для залучення довгострокового капіталу;
- ефективне використання фінансових ресурсів та запобігання нецільовому використанню коштів;
- відповідність законодавчим вимогам та міжнародним стандартам, що є важливим для виходу на нові ринки та співпраці з міжнародними

партнерами. Підприємство має розроблену «Політику управління ризиками», що є позитивним сигналом щодо системного підходу до управління[15].

Підведемо підсумки та розглянемо вплив ESG-заходів на фінансові результати АТ «Укренергомашини»(табл.2.8.).

Таблиця 2.8.

Вплив екологічних, соціальних та управлінських-заходів на фінансові результати АТ «Укренергомашини»

ESG-фактор	Конкретний захід	Прямий фінансовий вплив
Е (Екологія)	Зменшення енергоспоживання	Зниження операційних витрат
	Дотримання еко-стандартів	Уникнення штрафів, залучення «зелених» інвестицій
S (Соціальний)	Інвестиції в МСЧ та соціальні програми	Зниження плинності кадрів, підвищення продуктивності
G (Управління)	Впровадження «Політики управління ризиками»	Підвищення довіри інвесторів, доступ до капіталу
	Прозорість та антикорупція	Запобігання нецільовому використанню коштів

Джерело: побудовано автором за допомогою [15,44,45,46]

Важливим аспектом, що впливатиме на фінансову стратегію підприємства у майбутньому, є впровадження стандартів. Це Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку в Україні. Законопроект, що готується до впровадження, зобов'язує великі та середні підприємства готувати звіти зі сталого розвитку. Це особливо стосується компаній, чиї цінні папери допущені до торгів на регульованому ринку капіталу. Це означає, що АТ «Укренергомашини», якщо вона підпадає під ці критерії, буде зобов'язана розкривати інформацію. Вона має детально розкривати інформацію про свої ESG-показники. Це, в свою чергу, змусить інтегрувати ці аспекти глибше. Вони будуть інтегровані у її фінансову та операційну стратегію[44,46].

Інтеграція ESG-принципів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини» це шлях до підвищення ефективності, зниження ризиків та залучення інвестицій. Це не лише про відповідальність, а й про розумний бізнес, що забезпечує сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВПЛИВУ ЕКОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Розробка пропозицій щодо посилення інтеграції екологічних аспектів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини»

Посилюються глобальні екологічні виклики та євроінтеграційні прагнення України. Тому інтеграція екологічних аспектів у корпоративне управління стає не лише вимогою часу. Вона є ключовим фактором довгострокової конкурентоспроможності. А також інвестиційної привабливості вітчизняних промислових гігантів. АТ «Українські енергетичні машини» є провідним українським виробником турбінного обладнання. Це обладнання призначене для електростанцій. Підприємство функціонує в галузі, що має значний вплив на довкілля. Відтак, розробка та імплементація пропозицій є актуальним завданням. Ці пропозиції стосуються посилення «зеленої» складової у фінансовій стратегії. Це завдання є також стратегічно важливим.

Аналіз публічної інформації АТ «Укренергомашини» свідчить про наявність базових принципів екологічної відповідальності. Це, зокрема, «Екологічна політика» та «Кодекс корпоративної етики». Проте, для системної відповіді на сучасні виклики, необхідний перехід від декларативних положень. Потрібна їх глибока інтеграція у фінансові механізми та процеси прийняття рішень. Цей розділ присвячено розробці конкретних пропозицій. Вони дозволять АТ «Укренергомашини» не лише мінімізувати екологічні ризики. А й відкрити нові можливості для сталого розвитку[22].

На сьогоднішній день фінансова звітність АТ «Укренергомашини» відображає лише базові екологічні платежі та штрафи. Для ефективної інтеграції екологічних аспектів у фінансову стратегію. Першочерговим

кроком має стати розбудова комплексної системи екологічного обліку. Стосовно цього було розроблено декілька пропозицій.

Розробка та впровадження внутрішнього положення про екологічний облік. Цей документ має систематизувати збір, аналіз та відображення інформації. Він стосується витрат на природоохоронні заходи та екологічні збитки. А також він охоплює потенційні екологічні зобов'язання. Облік доцільно вести за такими напрямками, як управління відходами. Також сюди входить очищення стічних вод та скорочення викидів в атмосферу. І наостанок, це споживання енергетичних та водних ресурсів.

Інтеграція нефінансових показників (ESG) у річну звітність. Рекомендується поступовий перехід до підготовки інтегрованої звітності. Вона, поряд із фінансовими результатами, розкриває інформацію про вплив компанії. Цей вплив стосується довкілля, соціальної сфери та якості корпоративного управління. Це підвищить прозорість компанії для інвесторів, кредиторів та інших стейкхолдерів. Адже вони все більше уваги приділяють саме ESG-критеріям[8].

Орієнтація на міжнародні стандарти. При розробці системи звітності варто орієнтуватися на провідні міжнародні практики, такі як стандарти Global Reporting Initiative або Sustainability Accounting Standards Board, адаптуючи їх до специфіки діяльності підприємства[6].

Фінансова стратегія будь-якого промислового підприємства значною мірою реалізується через його інвестиційну діяльність. Включення екологічних критеріїв до процесу оцінки та відбору інвестиційних проєктів є ключовим важелем «озеленення» бізнесу. Як пропозиція:

Впровадження екологічного скринінгу інвестиційних проєктів. Кожен новий інвестиційний проєкт повинен проходити обов'язкову оцінку потенційного впливу на довкілля. Це стосується як модернізації існуючих потужностей, так і запуску нової виробничої лінії. Результати цієї оцінки мають враховуватися при розрахунку ключових показників ефективності проєкту.

Пріоритезація «зелених» інвестицій. У рамках інвестиційної програми слід виділити окремий напрямок фінансування проєктів. Вони мають бути спрямовані на:

- підвищення енергоефективності. Це модернізація обладнання, впровадження систем енергетичного менеджменту, використання вторинних енергоресурсів;
- зменшення промислового забруднення. Сюди входить встановлення сучасних систем очищення викидів та скидів. Також це перехід на менш токсичні матеріали та сировину;
- розвиток циркулярної економіки. А саме, впровадження технологій переробки відходів та їх повторного використання у виробничому циклі.

Використання механізму внутрішнього ціноутворення на вуглець. Для стимулювання декарбонізації виробничих процесів, компанія може запровадити внутрішню ціну на викиди CO₂. Це дозволить фінансово обґрунтовувати інвестиції у низьковуглецеві технології та більш точно оцінювати кліматичні ризики[28].

Діяльність АТ «Укренергомашини» нерозривно пов'язана з низкою екологічних ризиків. Вони можуть мати прямий фінансовий вплив. До них належать посилення екологічного законодавства. Також це зростання екологічних податків. Ще є ризики аварійних ситуацій та пов'язаних з ними штрафів і компенсацій. Щоб уникнути значних витрат з цього боку, розроблено декілька пропозицій.

Картування та оцінка екологічних ризиків. Необхідно провести комплексну ідентифікацію та оцінку екологічних ризиків, специфічних для діяльності підприємства. Оцінку слід проводити з точки зору ймовірності настання та потенційного фінансового збитку.

Формування резервного (страхового) фонду. Для покриття непередбачених витрат, пов'язаних з екологічними інцидентами, доцільно

створити цільовий резервний фонд. Розмір відрахувань до цього фонду має базуватися на результатах оцінки ризиків.

Екологічне страхування. Розширити практику страхування відповідальності за шкоду, заподіяну довкіллю. Це дозволить перекласти частину фінансових ризиків на страхові компанії.

Інтеграція екологічних аспектів у фінансову стратегію відкриває для АТ «Укренергомашини» доступ до нових джерел фінансування. Вони орієнтовані на підтримку сталого розвитку. Пропозиції щодо залучення «зеленого» фінансування:

- підготовка до випуску «зелених» облігацій. Компанія може розглянути можливість залучення капіталу. Це можливо шляхом емісії цільових боргових інструментів. Вони потрібні для фінансування конкретних екологічних проєктів. Для цього необхідно розробити концепцію «зелених» облігацій та пройти незалежну зовнішню верифікацію;

- співпраця з міжнародними фінансовими інституціями. Такі інституції, як Європейський банк реконструкції та розвитку. А також Міжнародна фінансова корпорація та інші. Вони активно надають пільгове фінансування проєктам. Ці проєкти відповідають критеріям сталого розвитку. АТ «Укренергомашини» слід активно моніторити та брати участь у відповідних програмах;

- участь у державних програмах підтримки. Необхідно відстежувати та використовувати можливості державних програм, спрямованих на стимулювання енергоефективності та екологічної модернізації промисловості[37].

Розроблені пропозиції є комплексними. Вони охоплюють ключові фінансові сфери. Їхня мета – глибока інтеграція екологічних аспектів. Це забезпечить сталий розвиток компанії.

З метою систематизації та унаочнення розроблених пропозицій, зведемо їх у таблицю 3.1.

Таблиця 3.1.

Комплекс пропозицій щодо інтеграції екологічних аспектів у фінансову стратегію АТ «Укренергомашини»

Напрямок інтеграції	Конкретні пропозиції	Очікуваний ефект / Мета
Екологічний облік та звітність	Впровадження внутрішнього положення про екологічний облік.	Систематизація даних про екологічні витрати та зобов'язання. Підвищення прозорості компанії для інвесторів та стейкхолдерів.
	Інтеграція нефінансових показників (ESG) у річну звітність.	
	Орієнтація на міжнародні стандарти (GRI, SASB).	
«Озеленення» інвестиційної діяльності	Впровадження екологічного скринінгу інвестиційних проєктів.	Фінансове обґрунтування екомодернізації. Стимулювання декарбонізації. Забезпечення сталого розвитку виробничих потужностей.
	Пріоритезація «зелених» інвестицій (енергоефективність, зменшення забруднення, циркулярна економіка).	
	Запровадження внутрішнього ціноутворення на вуглець (CO ₂)	
Управління екологічними ризиками	Картування та фінансова оцінка екологічних ризиків.	Мінімізація непередбачених фінансових збитків від екологічних інцидентів. Створення фінансових буферів та механізмів передачі ризику.
	Формування цільового резервного (страхового) фонду.	
	Розширення практики екологічного страхування.	
Залучення «зеленого» фінансування	Підготовка до випуску «зелених» облігацій.	Доступ до нових, потенційно пільгових, джерел капіталу для фінансування екологічних проєктів. Диверсифікація джерел фінансування.
	Співпраця з міжнародними фінансовими інституціями (ЄБРР, IFC).	
	Участь у державних програмах підтримки екомодернізації.	

Джерело: побудовано автором за допомогою [8,28,37]

Запропоновані заходи являють собою комплексну систему дій. Вони спрямовані на глибоку та системну інтеграцію екологічної складової. Ця інтеграція стосується фінансової стратегії АТ «Укренергомашини». Реалізація цих пропозицій дозволить підприємству не лише відповідати сучасним екологічним вимогам. Вона також допоможе мінімізувати ризики. Окрім того, це підвищить ефективність управління ресурсами. Це зміцнить ринкову позицію та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі. Впровадження цих кроків вимагатиме політичної волі керівництва. Також

воно потребуватиме міжфункціональної взаємодії та залучення кваліфікованих фахівців. Однак стратегічні вигоди від «озеленення» фінансової стратегії значно перевершують потенційні витрати.

3.2. Вдосконалення використання ESG у формуванні фінансової стратегії українських підприємств

В умовах глобального посилення вимог до сталого розвитку. Концепція ESG (Environmental, Social, and Governance) для українських підприємств пройшла швидку еволюцію. Вона пройшла шлях від теоретичної моделі до практичної необхідності. Якщо до 2022 року головним драйвером впровадження ESG була євроінтеграція. Також ним був вихід на міжнародні ринки капіталу. То повномасштабне вторгнення докорінно змінило пріоритети. Воно перетворило ESG-принципи на інструмент забезпечення стійкості. А також на інструмент виживання та майбутньої відбудови.

На відміну від західних компаній, де ESG-трансформація часто є плановим процесом. Український бізнес змушений інтегрувати ці принципи в екстремальних умовах. Це формує унікальний національний контекст. Тут кожен з компонентів ESG набуває особливого, загостреного значення.

Environmental - Довкілля - цей компонент для України виходить за межі глобальних кліматичних цілей. Він торкається прямої ліквідації колосальних екологічних збитків, завданих війною. За попередніми оцінками Оперативного штабу при Держекоінспекції України. Сума збитків довкіллю вже перевищила 2 трильйони гривень. Це дані станом на початок 2024 року. Таким чином, екологічна складова фінансової стратегії українських промислових та аграрних підприємств. Вона тепер нерозривно пов'язана з оцінкою та мінімізацією екологічної шкоди. А також із плануванням модернізації на основі «зелених» технологій. Це відбуватиметься в рамках майбутньої відбудови. І з доступом до цільового фінансування на екологічне відновлення[18].

Social - Суспільство - соціальний фактор для українських компаній став синонімом національної солідарності. Фінансові стратегії багатьох підприємств були терміново скориговані. Вони включили безпрецедентні витрати на підтримку співробітників у зоні бойових дій. Також врахували релокацію персоналу та виробництв. І програми психологічної реабілітації та адаптації ветеранів. Як зазначається у дослідженнях Центру «Розвиток КСВ» (2023). Український бізнес взяв на себе значну частину соціальних функцій держави. Це стало не лише актом корпоративної відповідальності. А й ключовим фактором збереження людського капіталу. Такі компанії як «Метінвест» та ДТЕК розгорнули масштабні гуманітарні штаби. Це є прямим свідченням інтеграції соціальної місії. Місія інтегрована у щоденну операційну та фінансову діяльність[40].

Governance - Управління. Вимоги до якості корпоративного управління в Україні зросли експоненційно. Це пов'язано з війною та потребою у залученні мільярдних інвестицій на відбудову. Прозорість, підзвітність та нульова толерантність до корупції перестали бути декларативними гаслами. Це пряма умова доступу до коштів міжнародних фінансових інституцій. Аналітичні звіти Професійної асоціації корпоративного управління за 2023 рік підкреслюють. Для інвесторів надійність системи управління є сьогодні не менш важливим фактором. Вона така ж важлива, як і потенційна прибутковість проекту. Реформа корпоративного управління в державних компаніях є яскравим маркером для всього ринку про незворотність цього курсу.

Ключова роль у повоєнному відновленні України належатиме міжнародному капіталу. Це стосується як приватного капіталу, так і від міжнародних фінансових інституцій. Для українських підприємств відповідність ESG-критеріям стає де-факто «вхідним квитком». Це квиток для доступу до цих фінансових ресурсів.

Такі інституції, як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), чітко артикулюють свої вимоги. Це також стосується Міжнародної фінансової

корпорації та Європейського інвестиційного банку (ЄІБ). У своїй стратегії для України на 2023-2025 роки ЄБРР прямо вказує на пріоритети. Зазначається, що пріоритет надаватиметься проектам, що сприяють «зеленій» трансформації та енергоефективності. А також тим, що підтримують високі соціальні та управлінські стандарти. Це означає, що фінансова модель інвестиційного проекту, подана українським підприємством до банку. Вона повинна містити не лише розрахунок NPV та IRR. А й детальну оцінку ESG-впливів та ризиків.

Навіть в умовах війни українські компанії демонструють здатність залучати цільове «зелене» фінансування. Успішне розміщення «зелених» єврооблігацій НЕК «Укренерго» ще до повномасштабного вторгнення стало прецедентом. Цей прецедент довів потенціал цього ринку. Кошти були спрямовані на погашення боргів перед виробниками електроенергії з відновлюваних джерел. Сьогодні, в контексті руйнування до 50% енергетичної інфраструктури. Саме «зелені» кредити та облігації розглядаються як основний інструмент. Вони потрібні для відбудови енергосистеми на нових технологічних засадах. АБ «Укргазбанк», будучи першим «еко-банком» країни, активно розвиває програми кредитування. Ці програми стосуються проектів з енергоефективності та відновлюваної енергетики. Вони призначені для українського бізнесу, що підтверджується їхньою офіційною звітністю[20,24,52].

Для приватних інвесторів та кредиторів сильний ESG-профіль української компанії є індикатором. Він свідчить про операційну стійкість та ефективний ризик-менеджмент у турбулентному середовищі. Як доводить глобальне дослідження «ESG and financial performance» (Friede, Busch, & Bassen, 2015). Існує стійкий позитивний зв'язок між високими ESG-показниками та фінансовими результатами. В українських реаліях це трансформується у зниження ризикової премії, яку інвестор закладає у вартість капіталу. Компанія, що прозоро звітує про свій вуглецевий слід. Також вона має чітку політику роботи з персоналом та незалежну наглядову

раду. Така компанія є більш прогнозованою та надійною для інвестора. Особливо ніж та, що приховує ці нефінансові дані[48].

Перехід до ESG-орієнтованої фінансової стратегії для української компанії вимагає послідовних та системних дій, адаптованих до національної специфіки.

1. Проведення ESG-діагностики та оцінки суттєвості. Першим кроком є визначення. А саме, які ESG-фактори є найбільш критичними для конкретного підприємства. Для агрохолдингу це будуть питання поводження із земельним банком. Також це використання водних ресурсів, викиди від тваринництва. І умови праці сезонних робітників. Для ІТ-компанії на перший план вийдуть питання управління талантами. Окрім того, це енергоспоживання дата-центрів, кібербезпека та етичність розробок.

2. Інтеграція у бюджетування та інвестиційне планування. Фінансова стратегія має відображати ESG-цілі у реальних цифрах. Це означає закладання у бюджет капітальних інвестицій. Наприклад, на модернізацію очисних споруд чи підвищення енергоефективності. Або на встановлення сонячних панелей. При оцінці інвестиційних проектів фінансовий директор має враховувати не лише дисконтування грошових потоків. Він має враховувати потенційні майбутні витрати. Або, навпаки, потенційні доходи від продажу «зелених» сертифікатів [11].

3. Перебудова управління ланцюгами постачання. Війна оголила вразливість ланцюгів постачання. ESG-підхід до управління фінансами вимагає проведення аудиту постачальників. Їх слід перевіряти не лише на фінансову надійність. А й на дотримання ними екологічних та соціальних норм. Це мінімізує ризик того, що український експортер втратить європейський контракт. Це може статися через те, що його постачальник сировини використовує застаріле брудне обладнання. Або він порушує права працівників.

4. Прозора нефінансова звітність. Українські підприємства, що прагнуть залучити іноземний капітал, мають готувати нефінансову звітність за

міжнародними стандартами. Це вимога часу. Наприклад, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку активно працює. Вона працює над імплементацією вимог європейських директив. Ці директиви стосуються розкриття нефінансової інформації. Це в найближчому майбутньому зробить таку звітність обов'язковою. Вона стане обов'язковою для великих українських компаній[11].

Для українських підприємств ESG-трансформація перестала бути питанням вибору. Вона перетворилася на складову стратегії виживання та розвитку. Інтеграція екологічних, соціальних та управлінських принципів у фінансове планування є прямою відповіддю на виклики війни. Також вона є ключовою умовою для залучення міжнародного фінансування на відбудову. Компанії, які зможуть продемонструвати інвесторам не лише потенціал зростання. Але також свою стійкість, прозорість та відповідальність. Такі компанії отримають вирішальну конкурентну перевагу. І стануть основою для нової, модернізованої та сталої економіки України.

Розглянемо Директиву ЄС щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), оприлюднену у грудні 2022 року, застосування якої для певних категорій компаній розпочнеться з фінансового року 2024. Юрисдикція CSRD охоплює приблизно 50 000 організацій, зареєстрованих на регульованих ринках Європейського Союзу або здійснюючих значну господарську діяльність на території держав-членів ЄС. Директива встановлює вимогу щодо розкриття компаніями розширеного обсягу інформації стосовно результатів їхньої діяльності у сфері сталого розвитку, що перевищує вимоги будь-якого попередньо прийнятого нормативно-правового акта у цій галузі.

Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) - це набагато більше, ніж просто вимога подавати звіти. Вона є потужним каталізатором, що спонукає до глибоких змін у бізнесі та зачіпає широкий спектр операційних процесів.

Цей регуляторний інструмент заохочує компанії до більш осмисленого та систематизованого підходу. Це стосується як формування стратегії, так і реалізації проєктів сталого розвитку. Запровадження Директиви чітко сигналізує про необхідність інтегрувати сталі принципи. Вони мають бути інтегровані у саму основу підприємницької діяльності. Водночас це підвищує рівень прозорості та довіри до нефінансової інформації. Це та інформація, яку оприлюднюють компанії.

Таким чином, CSRD формує нову бізнес-парадигму. Вона стає ключовою реальністю. Ця реальність визначає майбутнє ведення справ як для компаній у Євросоюзі, так і для українського бізнесу.

Таблиця 3.2.

Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (ESRS)

Тематичні стандарти			Всеохоплюючі стандарти
Довкілля (група стандартів ESRS-E)	Соціальна сфера (група стандартів ESRS-S)	Корпоративне управління (група стандартів ESRS-G)	
E1 - Зміна клімату	S1 - Власний персонал	G1 - Ділова поведінка	ESRS1 - Загальні вимоги
E2 - Забруднення	S2 - Працівники у ланцюгу створення вартості		ESRS2 - Загальні розкриття
E3 - Водні та морські ресурси	S3 - Громади під впливом		На етапі прийняття: – секторальні стандарти; – стандарти для МСБ.
E4 - Біорізноманіття та екосистеми	S4 - Споживачі та кінцеві користувачі		
E5 - Використання ресурсів та циркулярна економіка			

Джерело: побудовано автором за допомогою [7]

Директива Європейського Союзу про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) є ключовим нормативно-правовим актом. Він докорінно змінює правила гри. Вона зобов'язує компанії оприлюднювати значний масив деталізованих даних. Ці дані стосуються їхніх досягнень у сфері сталого розвитку. А також вони описують відповідні стратегічні впливи.

Ці вимоги до розкриття інформації чітко визначені Європейськими стандартами звітності про сталий розвиток (ESRS)[7].

Стандарти ESRS - це фундамент звітування про сталий розвиток в ЄС. Вони охоплюють комплексний набір ESG-питань. Це екологічні, соціальні та управлінські аспекти. Вони включають такі критичні аспекти, як зміна клімату. А також збереження біорізноманіття та права людини.

Головна мета ESRS полягає у забезпеченні доступності, логічної структурованості та зрозумілості інформації про сталий розвиток. Вони є невід'ємною складовою частиною Директиви CSRD. На сьогодні діє пакет із 12 стандартів ESRS(табл.3.2), але цей набір не є остаточним, оскільки розробляються та очікуються до прийняття додаткові стандарти[7].

3.3. Міжнародний досвід ESG у формуванні фінансової стратегії підприємства

У сучасному глобалізованому світі інтеграція принципів ESG перестала бути просто модним трендом. Це екологічні, соціальні та корпоративні принципи управління. Вони перетворилися на фундаментальний елемент довгострокової фінансової стратегії. Це стосується провідних міжнародних компаній. Аналізуючи міжнародний досвід, можна побачити, як ESG-фактори безпосередньо впливають на бізнес. Вони впливають на доступ до капіталу, вартість компанії та управління ризиками. Та, зрештою, на її фінансову стійкість[54].

Було проведено глобальне опитування (рис. 3.1) інвесторів в 2021 році. На той момент ще відносно нове явище ESG показало, що інвестори розриваються. Вони обирають між відповідальністю перед планетою та суспільством. І своїми фідучіарними обов'язками перед клієнтами. Більшість (75%) опитаних нами інвесторів заявили. На їхню думку, компаніям варто жертвувати короткостроковою прибутковістю. Це потрібно для вирішення

питань ESG. З іншого боку, для досягнення цих цілей вони готові погодитися на зниження дохідності. Вони готові на зниження своїх інвестицій. Лише на 1 процентний пункт або менше. Майже дві третини з цієї групи не готові миритися з будь-яким зниженням дохідності[58].

Рис. 3.1. Ставлення до ризиків та можливостей у сфері ESG, % респондентів, які погоджуються

Джерело: побудовано автором за допомогою [58]

Інвестори хочуть, щоб компанії вирішували глобальні проблеми та діяли етично, але вони не бажають платити за це зі своєї кишені. Це створює ключову напругу на ринку: високий попит на відповідальність бізнесу, але низька готовність особисто фінансувати пов'язані з нею витрати.

Було проведено опитування серед генеральних директорів. Їм поставили питання: який із наведених нижче варіантів найкраще описує будь-які дії. Йдеться про дії, які ваша компанія може розглядати для пом'якшення потенційних економічних викликів. А також для пом'якшення нестабільності в наступні 12 місяців(рис. 3.2).

Ще кілька років тому питання екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління (ESG) хвилювали небагатьох. Це були переважно лише активісти та прогресивні регулятори. Сьогодні ці теми перетворюються

на набір критеріїв комплексної перевірки. Це, у свою чергу, має важливі наслідки для всього ринку. Сфера перевірки розширюється. Вона включає ширший спектр нефінансових пріоритетів та показників. Тому учасникам угод слід звертати увагу на шість «помаранчевих прапорців». Це потенційні ризики, які можуть не зірвати угоду. Але вони вимагають обережного підходу:

Рис. 3.2. опитування генеральних директорів

Джерело: побудовано автором за допомогою [59]

1. Неетичний маркетинг. Слідкуйте за повідомленнями, що не відповідають дійсності, тобто не узгоджуються з нормативними вимогами, настроями зацікавлених сторін або публічною позицією компанії-покупця. Будьте уважні до невідповідностей між публічними заявами та реальною ефективністю продукції, особливо в галузях зі слабким регулюванням маркетингу[59].

2. Репутаційні ризики. Як засвідчили нещодавні гучні звинувачення у «грінвошингу» (екологічному оковамилюванні) в корпоративному світі, недотримання нормативних вимог, внутрішніх цілей та очікувань зацікавлених сторін може призвести до негативної уваги, підриву довіри

споживачів та клієнтів, а також до втрати доходів. Проактивна перевірка репутації передбачає глибше розуміння ціннісної пропозиції компанії, а також верифікацію ширшого кола її заяв у сфері ESG.

3. Високі ризики в ланцюгах постачання. Навіть на тлі триваючих конфліктів, торгової напруженості та погодних катаклізмів, сфера комплексної перевірки ланцюгів постачання розширюється: зростає важливість таких питань, як сучасне рабство, охорона здоров'я та безпека праці, трудові права, а також походження сировини[59].

4. Низька залученість співробітників. Співробітники, які часто є важливим джерелом інформації про легітимність ESG-досягнень компанії, залишаються ключовим активом у більшості угод. Учасники ринку все частіше намагаються діагностувати втрату кадрів через спеціальну оцінку соціальних та управлінських аспектів, аналізуючи такі сфери, як корпоративна культура та задоволеність персоналу. Якщо кадрова політика покупця змушує працівників компанії, що поглинається, звільнятися, це руйнує вартість активу. Трансформаційна угода, яка такою не є. Досягнення прогресу в ESG-переході несе в собі ризики, особливо якщо результати були надмірно обіцяні або недосягнуті. Візьмемо, наприклад, створення «зелених» робочих місць. У країнах ОЕСР, де спостерігається будівельний та інфраструктурний бум, у цій галузі переважають чоловіки. У міру енергетичного переходу та створення приблизно 20 мільйонів нових «зелених» робочих місць, вони, ймовірно, дістануться чоловікам, а не жінкам, що посилить один гендерний дисбаланс, у той час як учасники угоди прагнуть усунути інший.

5. Неналежне розкриття нефінансової інформації. Нещодавнє опитування PwC показало, що 87% глобальних інвесторів вважають, що корпоративна звітність містить елементи «грінвошингу». Безумовно, неналежне розкриття інформації створює регуляторні або репутаційні ризики. Але якщо компанія-покупець не зможе передбачити, що сценарій сильного потепління створить серйозні фізичні ризики для цільової компанії, вона може втратити значну частину вартості. Учасники угод, які бачать «помаранчеві

прапорці» у звітності, за хочуть оцінювати цільові компанії за різними ESG-сценаріями, використовуючи точні моделі зміни клімату[59].

Європа, безперечно, є світовим лідером у просуванні ESG-повідстки. Директива про нефінансову звітність (NFRD), а згодом і більш жорстка Директива про звітність зі сталого розвитку підприємств (CSRD), зобов'язують великі компанії розкривати детальну інформацію про свої ESG-показники. Це створює прозоре середовище, де інвестори можуть приймати обґрунтовані рішення[51].

Для європейських компаній інтеграція ESG у фінансову стратегію означає, перш за все, доступ до «зеленого» фінансування. Такі інструменти, як зелені облігації (green bonds) та позики, пов'язані зі сталим розвитком (sustainability-linked loans), стали невід'ємною частиною корпоративних фінансів. Наприклад, компанія Ørsted, данський енергетичний гігант, повністю трансформувала свою бізнес-модель з викопного палива на відновлювану енергетику, що дозволило їй залучати значні інвестиції через зелені облігації та суттєво знизити вартість капіталу. Фінансова стратегія компанії тепер нерозривно пов'язана з її кліматичними цілями[25].

На відміну від європейського регуляторного підходу, у США рушійною силою інтеграції ESG є тиск з боку великих інституційних інвесторів. Такі гіганти, як BlackRock та Vanguard, відкрито заявляють, що кліматичні ризики є інвестиційними ризиками. Вони активно використовують свої права акціонерів, щоб вимагати від компаній покращення ESG-практик та прозорості звітності[23,26].

Американські компанії, такі як Microsoft, демонструють, як ESG може бути вбудовано в основну фінансову модель. Microsoft запровадила внутрішній «податок на вуглець», де кожен підрозділ компанії платить за свої викиди. Ці кошти акумулюються у централізований фонд, який інвестує у проекти зі сталого розвитку та закупівлю відновлюваної енергії. Це не лише стимулює інновації всередині компанії для зниження викидів, але й створює

чіткий фінансовий механізм для досягнення вуглецевої нейтральності, що позитивно сприймається інвесторами та підвищує ринкову капіталізацію.

Країни Азії, особливо Китай, Японія та Південна Корея, демонструють стрімке зростання інтересу до ESG. Це зумовлено як державними ініціативами (наприклад, зобов'язання Китаю досягти вуглецевої нейтральності до 2060 року), так і потребами експортно-орієнтованих економік відповідати міжнародним стандартам.

Японський державний пенсійний інвестиційний фонд (GPIF), найбільший у світі, став потужним драйвером ESG-інвестування, вимагаючи від компаній, у які він вкладає кошти, дотримання принципів сталого розвитку. Як наслідок, японські корпорації, наприклад, Toyota, активно інвестують у розробку гібридних та водневих технологій. Їхні фінансові стратегії тепер включають багатомільярдні бюджети на R&D у сфері «зелених» технологій, що розглядається як ключова інвестиція у майбутню конкурентоспроможність.

Міжнародний досвід доводить, що ефективна ESG-стратегія позитивно впливає на фінансові результати через кілька каналів:

- зниження вартості капіталу: компанії з високими ESG-рейтингами сприймаються як менш ризиковані, що дозволяє їм залучати боргове та акціонерне фінансування на більш вигідних умовах;
- підвищення операційної ефективності: впровадження енергоефективних технологій, оптимізація ланцюгів постачання та управління відходами призводять до прямої економії витрат;
- покращення репутації та залучення клієнтів: сильний ESG-бренд приваблює свідомих споживачів та талановитих співробітників, що веде до зростання доходів та продуктивності;
- управління ризиками: проактивна ідентифікація та управління кліматичними, соціальними та регуляторними ризиками дозволяє уникнути значних фінансових втрат у майбутньому[49,58].

Міжнародний досвід є чітким сигналом для українського бізнесу. Інтеграція ESG у фінансову стратегію - це не просто питання відповідності європейським нормам у контексті євроінтеграції, а й прагматичний крок до забезпечення довгострокової конкурентоспроможності та доступу до міжнародних ринків капіталу. Компанії, які ігноруватимуть ці глобальні тенденції, ризикують зіткнутися з обмеженим доступом до фінансування, втратою довіри інвесторів та зниженням ринкової вартості. Тому вивчення та адаптація успішних міжнародних кейсів є критично важливим завданням для формування стійкої фінансової архітектури українських підприємств.

ВИСНОВКИ

ESG у фінансовій стратегії більше не є питанням репутації. Це стало ключовим інструментом для довгострокової стійкості. Також це забезпечує конкурентоспроможність бізнесу. Врахування ESG допомагає компаніям краще управляти ризиками. Це також спрощує залучення інвестицій та капіталу. Компанії знаходять нові ринкові можливості завдяки ESG. Тому ESG є невід'ємною частиною сучасної стратегії. Це прямо впливає на вартість та прибутковість компанії. А також на її адаптацію до майбутніх викликів.

ESG-факторів як екологічних, соціальних та управлінських аспектів відповідального ведення бізнесу. Екологічні (E) фактори вимірюють вплив діяльності підприємства на навколишнє середовище. Соціальні (S) фактори регулюють взаємовідносини організації з персоналом та суспільством. Управлінські (G) фактори забезпечують прозорість, підзвітність та етичність корпоративного управління. Імплементация ESG знижує операційні ризики та покращує репутацію компанії. ESG-інтеграція сприяє залученню інвестицій та доступу до капіталу. Таким чином, ESG є критичним фактором досягнення корпоративної сталості.

Розгляд теоретичних основ фінансової стратегії як системи стратегічних фінансових цілей. Вона забезпечує фінансову стабільність та організаційний розвиток. Уточнено сутність поняття через аналіз наукових концепцій. Стратегія має чіткі цілі, зокрема максимізацію вартості підприємства. Її розробка передбачає аналіз екзогенних та ендогенних факторів. Акцентовано увагу на специфіці стратегування в умовах воєнного стану. За таких обставин ESG-інтеграція є критичною для управління ризиками. Це також забезпечує доступ до міжнародних інвестиційних ресурсів.

Аналіз нормативно-правового забезпечення ESG та методів діагностики фінансового стану. Законодавче регулювання є каталізатором імплементації ESG-принципів у бізнес-практику. Невідповідність нормам спричиняє прямі фінансові втрати для організації. В Україні діє законодавча база регулювання

ESG через нефінансову звітність. Вона охоплює екологічну сферу, трудові відносини та протидію корупції. Описано методологію фінансового аналізу як інструмент оцінки корпоративного здоров'я. Методи оцінюють ліквідність, рентабельність та фінансову стійкість підприємства.

Надання комплексної характеристики АТ «Українські енергетичні машини» як провідного виробника енергетичного обладнання. Компанія утворилася внаслідок корпоративної консолідації підприємств «Турбоатом» та «Електроважмаш». Організація забезпечує повний виробничий цикл від проєктування до постачання обладнання. SWOT-аналіз ідентифікував сильні сторони: багаторічний досвід та стратегічне значення для економіки. Слабкості включають застарілий веб-ресурс та недостатньо розвинений маркетинговий інструментарій. Ключова можливість - участь у постконфліктному відновленні енергетичної інфраструктури України. Основна загроза - посилення конкуренції з боку міжнародних виробників. Підприємство відіграє критичну роль у забезпеченні енергетичної безпеки держави. Компанія майже повністю перебуває у державній власності.

Аналіз фінансового стану АТ «Укренергомашини» за 2022-2024 роки. Аналіз ліквідності показав суперечливі результати. Поточна ліквідність висока, проте швидка та абсолютна є низькими. Це свідчить про погіршення структури оборотних активів через зростання запасів. Оцінка рентабельності виявила критично низькі показники прибутковості. Це індикує неефективне використання ресурсного потенціалу. Фінансова стійкість є сильною стороною підприємства. Коефіцієнт автономії значно перевищує норматив. Отже, організація фінансово незалежна за низької рентабельності.

Розгляд інтеграції ESG-принципів як стратегічну необхідність для довгострокової сталості компанії. Екологічний (E) аспект включає зниження енергоспоживання для редукції операційних витрат. Соціальний (S) напрям фокусується на розвитку персоналу. Компанія інвестує у охорону здоров'я через власну медичну частину. Управлінський (G) аспект забезпечує

прозорість через «Політику управління ризиками». Впровадження нових стандартів звітності в Україні посилить ESG-вимоги.

Розробка комплексу пропозицій для АТ «Укренергомашини» щодо посилення інтеграції екологічної компоненти. Вони спрямовані на підвищення конкурентоспроможності через екологічну складову фінансової стратегії. Запропоновано чотири стратегічні напрями екологічної трансформації фінансової діяльності. Перший напрям передбачає впровадження системи екологічного обліку та звітності. Другий полягає в «озелененні» інвестиційної діяльності через екологічний скринінг проєктів. Третій напрям охоплює систематизацію управління екологічними ризиками в організації. Четвертий передбачає диверсифікацію джерел фінансування через залучення «зеленого» капіталу. Імплементация запропонованих заходів зміцнить конкурентні позиції підприємства на ринку.

Аналіз ролі ESG в українському контексті. Війна трансформувала ESG-принципи з добровільної ініціативи в інструмент корпоративного виживання. Вони також є критичною умовою доступу до ресурсів постконфліктної відбудови. Кожна ESG-компонента набуває специфічного українського змісту. Екологія включає ліквідацію воєнних екологічних збитків та техногенних катастроф. Соціальний аспект передбачає підтримку персоналу та внутрішньо переміщених осіб. Управління забезпечує прозорість операцій в умовах підвищених ризиків. ESG-відповідність є необхідною умовою отримання міжнародного фінансування від ЄБРР. Для інтеграції критична ESG-діагностика та включення метрик у бюджетування. Розглянуто нові регуляторні вимоги ЄС, зокрема Директиву CSRD.

Дослідження міжнародного досвіду ESG-інтеграції у фінансову стратегію глобальних корпорацій. ESG стала фундаментальним елементом сучасного фінансового менеджменту. ESG-фактори детермінують доступ до капіталу та ефективність ризик-менеджменту. Аналіз опитувань виявив зростання вимог інвесторів до корпоративної ESG-відповідальності. Для керівників ESG-ризик стали пріоритетними в системі управління.

Міжнародна практика демонструє різні моделі стимулювання ESG-інтеграції. В ЄС превалює регуляторний підхід через жорстке законодавство. У США драйвером є тиск інституційних інвесторів та акціонерів. В Азії діють державні програми та урядові ініціативи. Емпірично підтверджено позитивний вплив ESG на фінансову результативність організацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бас Ю.В. Теоретичні основи формування фінансової стратегії підприємства. *Наука й економіка*. 2019. № 1 (41). С. 73–77.
2. Бланк І.О. Фінансова стратегія підприємства : підручник. Київ : Ельга : Ніка-Центр, 2004. 711 с.
3. Бланк І.О. Фінансова стратегія підприємництва : монографія / І.О. Бланк, ... [та ін.]. Київ : [КНТЕУ], 2009. 147 с.
4. Волошко І.В. Стратегічне фінансове управління у банку : автореф. дис. ... к.е.н. : спец. 08.04.01. Суми, 2003. 22 с.
5. Впровадження esg та корпоративної соціальної відповідальності у контексті циркулярної економіки: моніторинг ефективності та проблеми прозорості [Електронний ресурс]. URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/26782/1/4873-4790-1-10-20241127.pdf>.
6. Галузь природних ресурсів і енергетики в Україні [Електронний ресурс]. URL : <https://www.bdo.ua/uk-ua/sectors-2/natural-resources-and-energy>.
7. Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) [Електронний ресурс]. URL : <https://www.pwc.com/ua/uk/services/csrd.html>.
8. Екологічний менеджмент в Україні-2025: що важливо врахувати? [Електронний ресурс]. URL : <https://ukraine-oss.com/ekologichnyj-menedzhment-v-ukrayini-2025-shho-vazhlyvo-vrahuvaty/>.
9. Економічний аналіз : підручник / Є.В. Мних. Київ : Знання, 2011. 630 с. (Вища освіта XXI століття).
10. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2007. 668 с. (Вища освіта XXI століття).
11. Європейський Зелений Курс [Електронний ресурс]. URL : <https://ecoaction.org.ua/ievropejskyj-zelenyj-kurs.html>.

12. Завідна Л.Д. Моделювання фінансової стратегії підприємства. *Проблеми економіки*. 2018. № 2 (36). С. 206–213. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2018_2_29.
13. Зеленецький В. І., Балахонова О. В. Фінансова стратегія підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2022. № 2. С. 12–18.
14. Зубок М. І. Безпека банків. Київ, 2002. 306 с.
15. Ключові тренди сталого інвестування та esg для добувної галузі у 2025 році [Електронний ресурс]. URL : <https://neiau.com.ua/klyuchovi-trendy-stalogo-investuvannya-ta-esg-dlya-dobuvnoyi-galuzi-u-2025-roczii/>.
16. Коцюба І.І. Актуальність формування фінансової стратегії банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 9-1. Ч. 4. С. 154–158.
17. Маслак О. І. Циркулярна економіка в Україні: екологічне, соціальне та корпоративне управління (ESG) як інструмент стійкості соціально-відповідального бізнесу в умовах подолання пандемії COVID / О. І. Маслак та ін. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки)* : зб. наук. пр. Харків : НТУ «ХПІ», 2022. № 3. С. 3–8.
18. Оперативним штабом при Держекоінспекції було розраховано збитки завдані довкіллю внаслідок збройної агресії рф на загальну суму майже \$52 млрд [Електронний ресурс]. URL : <https://dei.gov.ua/post/operativnim-shtabom-pri-derzhekoinspektsii-bulo-rozrakhovano-zbitki-zavdani>.
19. Оприлюднено Білу книгу з управління ESG ризиками у фінансовому секторі [Електронний ресурс]. URL : <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oprilyudneno-bilu-knigu-z-upravlinnya-esg-rizikami-u-finansovomu-sektori>.
20. Офіційний сайт АБ «Укргазбанк» [Електронний ресурс]. URL : <https://www.ukrgasbank.com/>.
21. Офіційний сайт АТ «Українські енергетичні машини» [Електронний ресурс]. URL : <https://ukrenergymachines.com/>.

22. Офіційний сайт АТ «Укренергомашини», Статутні документи [Електронний ресурс]. URL : <https://ukrenergymachines.com/investors/3519>.
23. Офіційний сайт BlackRock [Електронний ресурс]. URL : <https://www.blackrock.com/corporate>.
24. Офіційний сайт НЕК «Укренерго» [Електронний ресурс]. URL : <https://ua.energy/>.
25. Офіційний сайт Ørsted [Електронний ресурс]. URL : <https://orsted.com/>.
26. Офіційний сайт Vanguard [Електронний ресурс]. URL : <https://www.vanguardgroup.co.nz/>.
27. Податковий Кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
28. Політика щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року [Електронний ресурс]. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Policy_rozvytok-stalogo-finansuvannja_2025.pdf.
29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14?find=1&text>.
30. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
31. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України; Стратегія від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>.
32. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм перехідний період та об'єднань юридичних осіб : Закон України від 09.01.2025 № 4196-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text>.
33. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.

34. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>.
35. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
36. Про управління відходами : Закон України; Перелік від 20.06.2022 № 2320-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>.
37. Реформування сфери екологічних фінансів: концепція від Професійної асоціації екологів України [Електронний ресурс]. URL : <https://ecolog-ua.com/news/reformuvannya-sfery-ekologichnyh-finansiv-konceptiya-vid-profesiynoyi-asociaciyi-ekologiv>.
38. Романишин В. О., Бернацька А. О. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні стійкого розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 54–62.
39. Скасування Господарського кодексу: які наслідки та ризики для бізнесу [Електронний ресурс]. URL : https://biz.ligazakon.net/analytics/234374_skasuvannya-gospodarskogo-kodeksu-yak-nasltdki-ta-riziki-dlya-bznesu.
40. Соціальна відповідальність стає невід’ємною частиною розвитку та сталості бізнесу [Електронний ресурс]. URL : <https://csr-ukraine.org/articles/socialna-vidpovidalnist-staie-nev/>.
41. Стратегія підприємства : навчальний посібник / О. В. Березін, М. Г. Безпарточний. Київ : Ліра-К, 2010. 224 с.
42. Химич І. Фінансова стратегія як елемент фінансової стабільності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2013. № 4. С. 158–164. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2013_4_25.
43. Хитрін О.І. Фінансова безпека комерційних банків. *Фінанси України*. 2004. № 11. С. 118–124.
44. BDO в Україні про ESRS-звітність в Україні та впровадження європейських стандартів [Електронний ресурс]. URL : <https://eba.com.ua/bdo->

v-ukrayini-pro-esrs-zvitnist-v-ukrayini-ta-vprovadzhennya-yevropejskyh-standartiv/.

45. ESG-звітність для українського бізнесу: як побудувати ESG-матрицю? [Електронний ресурс]. URL : <https://ukraine-oss.com/esg-zvitnist-dlya-ukrayinskogo-biznesu-yak-pobuduvaty-esg-matryczyu/>.

46. ESRS-звітність в Україні: впровадження європейських стандартів [Електронний ресурс]. URL : <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2025/esrs-reporting-in-ukraine-implementing-european-standards>.

47. EBA. Environmental Social and Governance Disclosures [Electronic resource]. URL : https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/document_library/Publications/Reports/2021/1015656/EBA%20Report%20on%20ESG%20risks%20management%20and%20supervision.pdf.

48. ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies [Electronic resource]. URL : <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20430795.2015.1118917#d1e255>.

49. ESG Integration in Investment Management: Myths and Realities [Electronic resource]. URL : <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=51511>.

50. ESG: Research Progress and Future Prospects [Electronic resource]. URL : <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/21/11663>.

51. Firms and social responsibility: A review of ESG and CSR research in corporate finance [Electronic resource]. URL : <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0929119921000092>.

52. Lykhvar D.I. Integration of esg criteria into the activities of ukrainian enterprises as a factor in attracting investment in capital markets. Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правове та фінансово-облікове забезпечення сталого розвитку: сучасні виклики та тренди», 21 листопада

2025 року, м. Вінниця: Міністерство внутрішніх справ України Харківський національний університет внутрішніх справ – надано до друку

53. Lykhvar D.I. The importance of esg factors in forming a company's financial strategy in a context of global uncertainty. Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції : збірник тез доповідей XIV Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених та студентів, 4 квітня 2025 року, м. Харків / редкол. : А. А. Чхеайло [та ін.] – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025. – 438 с.

54. McKinsey & Company. (2023). Five ways that ESG creates value [Electronic resource]. URL : <https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/five-ways-that-esg-creates-value#/>.

55. Pollman E. The Making and Meaning of ESG. *European Corporate Governance Institute (ECGI) - Law Working Paper No. 681/2023*. 2023. URL : <https://www.ecgi.global/publications/working-papers/the-making-and-meaning-of-esg>.

56. Serafeim G. ESG: From Process to Product. *Harvard Business School Working Paper*. 2023. No. 23-069. URL : <https://www.hbs.edu/ris/download.aspx?name=23-069.pdf>.

57. Serafeim G., Yoon A. Which Corporate ESG News Does the Market React To?. *Financial Analysts Journal*. 2022. URL : https://www.hbs.edu/ris/Publication%20Files/WP21-115_397685a0-a044-4f86-8e6a-e4b9a0769cc7.pdf.

58. The economic realities of ESG / J. Chalmers, E. Cox, N. Picard [Electronic resource]. URL : <https://www.pwc.com/gx/en/services/audit-assurance/corporate-reporting/esg-investor-survey.html>.

59. Why dealmakers need to be ESG-vigilant [Electronic resource]. URL : <https://www.pwc.com/gx/en/issues/c-suite-insights/the-leadership-agenda/why-dealmakers-need-to-be-esg-vigilant.html>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Система показників для аналізу фінансового стану підприємства

Категорія	Назва показника	Формула розрахунку	Нормативне значення та пояснення
Ліквідність	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти/ Поточні зобов'язання	$\geq 0.2 - 0.5$ Показує, яка частина короткострокових боргів може бути погашена негайно. Значення нижче норми свідчить про ризик касових розривів.
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи- Запаси)/Поточні зобов'язання	$\geq 0.7 - 1.0$ Демонструє здатність компанії погасити поточні зобов'язання за рахунок ліквідних активів (без урахування найменш ліквідних - запасів).
	Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи/Поточні зобов'язання	$\geq 1.5 - 2.5$ Найзагальніший показник платоспроможності. Показує, чи достатньо у компанії оборотних активів для покриття всіх її поточних боргів. Значення нижче 1 свідчить про високий ризик.
Рентабель - ність	Рентабельність продажів	(Чистий прибуток/Чистий дохід від реалізації) $\times 100\%$	Залежить від галузі. Позитивне значення вказує на прибутковість основної діяльності. Важлива динаміка зростання показника.
	Рентабельність активів	(Чистий прибуток/Середньорічна вартість активів) $\times 100\%$	Показує ефективність використання всіх активів компанії. Порівнюється з середньогалузовими показниками або зі ставкою за кредитами.
	Рентабельність власного капіталу	(Чистий прибуток/Середньорічна вартість власного капіталу) $\times 100\%$	Ключовий показник для власників та інвесторів. Показує

			віддачу на інвестований капітал. Має бути вищим за рентабельність активів та дохідність альтернативних вкладень (напр., депозитів).
Фінансова стійкість	Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	Власний капітал/Загальна вартість активів (Валюта балансу)	≥ 0.5 Показує частку активів, які фінансуються за рахунок власних коштів. Чим вищий показник, тим більш незалежним та стійким є підприємство.
	Коефіцієнт фінансового ризику (боргового навантаження)	Залучений капітал (Довгострокові + Поточні зобов'язання)/Власний капітал	≤ 1.0 Демонструє, скільки залучених коштів припадає на 1 гривню власних. Значення > 1 свідчить про високу залежність від кредиторів та зростання фінансових ризиків.
	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні оборотні кошти/Власний капітал	$\geq 0.1 - 0.5$ Показує, яка частина власного капіталу є мобільною (вкладена в оборотні активи) і дозволяє вільно маневрувати фінансовими ресурсами. Низьке значення обмежує гнучкість компанії.

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "Українські енергетичні машини"	Дата (рік, місяць, номер)	30.12.2024	КОДИ	
Територія	ХАРКІВСЬКА	за ЄДРПОУ	4040000000000000000	ДІЛОВО	230
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230	КВЕД	28.11
Вид економічної діяльності	Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів	за КВЕД	28.11		
Середня кількість працівників	2 2 739				
Адреса, телефон	проспект Героїв Харкова, буд. 199, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61037, Україна		3492800		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	410	375
первісна вартість	1001	8 418	5 727
накопичена амортизація	1002	8 008	5 352
Незавершені капітальні інвестиції	1005	108 247	106 706
Основні засоби	1010	3 186 896	3 037 902
первісна вартість	1011	12 526 246	12 537 221
знос	1012	9 339 350	9 499 319
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі			
інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервах фондів	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	121 129	149 001
Усього за розділом I	1095	3 416 682	3 293 984
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2 629 310	2 867 583
виробничі запаси	1101	448 157	459 678
незавершене виробництво	1102	2 040 310	2 285 750
готова продукція	1103	140 784	122 099
товари	1104	59	56
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 243 448	1 989 728
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	89 044	56 072
з бюджетом	1135	32 250	31 791
у тому числі з податку на прибуток	1136	14 184	20 890
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22 663	20 017
Поточні фінансові інвестиції	1160	489	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	74 723	58 967
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	74 723	58 967
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

Продовження додатка Б

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	142 895	141 221
Усього за розділом II	1195	5 234 822	5 165 379
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	17 382	11 825
Баланс	1300	8 668 886	8 471 188

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 417 337	1 417 337
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1 786 795	1 786 137
Додатковий капітал	1410	41 852	48 796
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	61 064	61 064
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 658 918	2 659 796
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	5 965 966	5 973 130
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	188 952	179 739
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	4 936	4 260
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дяк-поти	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	193 888	183 999
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	357 376	359 725
Векселі видані	1605	68 769	68 730
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	917 873	922 850
розрахунками з бюджетом	1620	4 261	5 914
у тому числі з податку на прибуток	1621	295	-
розрахунками зі страхування	1625	3 628	3 165
розрахунками з оплати праці	1630	16 101	21 939
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	487 985	326 615
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	223 906	223 868
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	181 433	131 641
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	247 700	249 612
Усього за розділом III	1695	2 509 032	2 314 059
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	8 668 886	8 471 188

Керівник

Головний бухгалтер

1. Координатори адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2. Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

СУБОТІН ВІКТОР ГЕОРГІЙОВИЧ

СЕМЕНЧУК ІРИНА ІВАНІВНА

Додаток В

Підприємство **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "Українські енергетичні машини"** за ЄДРПОУ **05762269**

Дата (рік, місяць, число) **2025 01 01**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2024 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	798 908	376 317
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(639 133)	(290 220)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	159 775	86 097
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	271 671	470 782
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(192 179)	(220 171)
Витрати на збут	2150	(19 938)	(14 283)
Інші операційні витрати	2180	(204 280)	(282 376)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	15 049	40 049
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	10 966	9 150
Інші доходи	2240	510	272
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(18 234)	(23 068)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(6 743)	(1 228)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка В

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 548	25 175
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(667)	(24 972)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	881	203
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

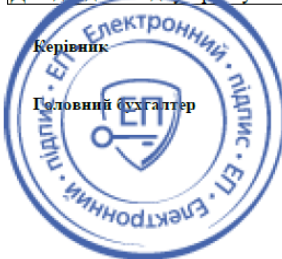
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	881	203

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	264 376	208 943
Витрати на оплату праці	2505	407 461	353 806
Відрахування на соціальні заходи	2510	97 995	87 950
Амортизація	2515	164 772	170 063
Інші операційні витрати	2520	346 559	684 953
Разом	2550	1 281 163	1 505 715

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	422496520	422496520
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	422496520	422496520
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП СУБОТІН
ВІКТОР
ГЕОРГІЙОВИЧЕП СЕМЕНЧУК
ІРИНА ІВАНІВНА

СУБОТІН ВІКТОР ГЕОРГІЙОВИЧ

СЕМЕНЧУК ІРИНА ІВАНІВНА

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "Українські енергетичні машини"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ХАРКІВСЬКА	за КВЕД	230
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	28.11
Вид економічної діяльності	Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів	за КВЕД	
Середня кількість працівників	2 3 492		
Адреса, телефон	проспект Героїв Харкова, буд. 199, м. ХАРКІВ, ХАРКІВСЬКА обл., 61037, Україна	3492800	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	398	410
первісна вартість	1001	8 365	8 418
накопичена амортизація	1002	7 967	8 008
Незавершені капітальні інвестиції	1005	104 779	108 247
Основні засоби	1010	3 342 851	3 186 896
первісна вартість	1011	12 518 943	12 526 246
знос	1012	9 176 092	9 339 350
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	121 129
Усього за розділом I	1095	3 448 028	3 416 682
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 901 897	2 629 310
виробничі запаси	1101	419 409	448 157
незавершене виробництво	1102	1 367 838	2 040 310
готова продукція	1103	114 591	140 784
товари	1104	59	59
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 079 943	2 243 448
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	33 030	89 044
з бюджетом	1135	17 143	32 250
у тому числі з податку на прибуток	1136	14 184	14 184
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	14 882	22 663
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	489
Гроші та їх еквіваленти	1165	248 232	74 723
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	248 232	74 723
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження додатка Г

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	103 320	142 895
Усього за розділом II	1195	5 398 447	5 234 822
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	17 382	17 382
Баланс	1300	8 863 857	8 668 886

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 417 337	1 417 337
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1 786 795	1 786 795
Додатковий капітал	1410	41 852	41 852
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	61 064	61 064
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 658 973	2 658 918
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	5 966 021	5 965 966
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	164 275	188 952
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	7 304	4 936
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	171 579	193 888
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	356 557	357 376
Векселі видані	1605	68 804	68 769
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 017 568	917 873
розрахунками з бюджетом	1620	142 927	4 261
у тому числі з податку на прибуток	1621	70 689	295
розрахунками зі страхування	1625	47 176	3 628
розрахунками з оплати праці	1630	55 542	16 101
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	496 683	487 985
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	223 866	223 906
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	101 882	181 433
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	215 252	247 700
Усього за розділом III	1695	2 726 257	2 509 032
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	8 863 857	8 668 886

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП СУБОТІН
ВІКТОР
ГЕОРГІЙОВИЧЕП СЕМЕНЧУК
ІРИНА ІВАНІВНА

СУБОТІН ВІКТОР ГЕОРГІЙОВИЧ

СЕМЕНЧУК ІРИНА ІВАНІВНА

1. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2. Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Д

Підприємство **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "Українські енергетичні машини"** за ЄДРПОУ **05762269**

Дата (рік, місяць, число) **2024 01 01**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

КОДИ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	376 317	1 033 329
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(290 220)	(387 821)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	86 097	645 508
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	470 782	1 886 910
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(220 171)	(173 425)
Витрати на збут	2150	(14 283)	(22 010)
Інші операційні витрати	2180	(282 376)	(2 460 102)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	40 049	-
збиток	2195	(-)	(123 119)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	9 150	23 430
Інші доходи	2240	272	18 450
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(23 068)	(67 553)
Зтрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(1 228)	(1 734)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка Д

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	25 175	-
збиток	2295	(-)	(150 526)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(24 972)	150 847
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	203	321
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

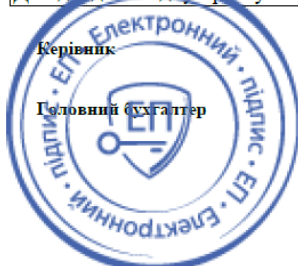
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	203	321

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	208 943	133 386
Витрати на оплату праці	2505	353 806	348 201
Відрахування на соціальні заходи	2510	87 950	80 469
Амортизація	2515	170 063	181 497
Інші операційні витрати	2520	684 953	2 282 463
Разом	2550	1 505 715	3 026 016

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	422496520	422496520
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	422496520	422496520
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ВІКТОР
ГЕОРГІЙОВИЧЕП СЕМЕНЧУК
ІРИНА ІВАНІВНА

СУБОТІН ВІКТОР ГЕОРГІЙОВИЧ

СЕМЕНЧУК ІРИНА ІВАНІВНА